

संत नामदेव अभंग

1 अंतकाळीं मी परदेशी । ऐसें जाणोनि मानसीं । म्हणोनियां
हृषिकेशी । शरण मी तुज आलों ॥१॥ नवमास गर्भवासीं । कष्ट
जाले त्या मातेसी । ते निष्ठुर जाली कैसी । अंतीं दूर राहिली ॥२॥
जीवीं बाळाची आवड । मुखीं घालूऊनि करी कोड । जेव्हां लागली
येमवोढ । तेव्हां दुरी राहिली ॥३॥ बहिणी बंधूचा कळवळा । तें तूं
जाणसी रे दयाळा । जेव्हां लागली यमशृंखळा । तेव्हां दुरी राहिली
॥४॥ कन्या पुत्रादिक बाळें । हे तंव स्नेहाचीं स्नेहाळें । तुझ्या
दर्शनाहुन व्याकुळ । अंतीं दूर राहिलीं ॥५॥ देहगृहाची कामिनी । ते
तंव राहिली भवनीं । मी जळतसें स्मशानीं । अग्निसर्वें एकला ॥६॥
मित्र आले गोत्रज आले । तेहि स्मशानीं परतले । शेवटीं टाकोनियां
गेले । मज परता येमजाल ॥७॥ ऐसा जाणोनि निर्धार । मन मज
आला गहिंवर । तंव दाहीं दिशा अंधःकार । मग मज कांहीं न सुचे
॥८॥ ऐसें जाणोनियां पाही । मनुष्य जन्म मागुता नाहीं । नामा
म्हणे तुझे पायीं । ठाव देई विठोबा ॥९॥

2 अगे तूं माउली संतांची साउली । आठवितां घाली प्रेमपान्हा
॥१॥ प्रेमपान्हा पाजी अगे माझे आई । विठाई गे मायी वोरसोनी
॥२॥ येतो काकुळती प्रेम पान्द्यासाठीं । उभा तो धुर्जटी मार्गे पुढें
॥३॥ नामा म्हणे जीवें करीन लिंबलोण । ओवाळिन चरण
विटेसहित ॥४॥

3 अग्निमाजिं पडे बाळू । माता धांवे कनवाळू ॥१॥ तैसा धांवे
माझिया काजा । अंकिला मी दास तुझा ॥२॥ सर्वेचि झेपावें
पक्षिणी । पिलीं पडतांचि धरणीं ॥३॥ भुकेलें वत्स रावें । धेनु

हुंवरत धांवे ॥४॥ वणवा लागलासे वनीं । पाडस चिंतित हरिणी
॥५॥ नामा म्हणे मेघा जैसा । विनवितो चातक तैसा ॥६॥

4 अज्ञान बालक कोमाईलें झणीं । जाणे ते जननी तानभूक
॥१॥ तैसा मजलागीं होउनि कृपाळ । करी गा संभाळ अनाथाचा
॥२॥ वत्सालागीं धेनु येतसे वोरसे । पान्हा स्तनीं कैसे वोसंडती
॥३॥ नामा म्हणे तुज हें न साहे उपमा । मी कुडी तूं आत्मा
केशिराजा ॥४॥

5 अट्टाविस युगें उभा विटेवरी । मुद्रा अगोचरीं लावूनियां ॥१॥
ध्यान विसर्जन केधवां करिसी । नेणवे कोणासी ब्रह्मादिकां ॥२॥
पहातां तुजकडे माझें मीपण उडे । भेदाचें सांकडें हारपलें ॥३॥
तुजपाशीं असतां मुकिजे जीवित्वा । ठकले तत्त्वतां नेणां किती
॥४॥ नामा म्हणे स्वामी कृपादृष्टि पाहें । मन पायीं राहे ऐसें कीजे
॥५॥

6 अनंता जन्मीचें चुकवीं सांकडें । काय मी बापुडें वानुं कैसें
॥१॥ सगुन गुणाची वोललिसे मूर्ति । राहो माझे चित्तीं निरंतर ॥२॥
माझा मीच जालों सकळ व्यापारी । संसारा बाहेरी काढी कोण
॥३॥ नामा म्हणे मज नको गोवूं आशा । पावन परेशा केशिराजा
॥४॥

7 अनाथ अनाथ म्हणती मातें । अनाथनाथ म्हणती तूतें ॥१॥
आपुलें ब्रीद साच करी । येक वेळा भेटी दे गा मुरारी ॥२॥ पतित
पतित म्हणती मातें । पतितपावन म्हणती तूतें ॥३॥ नामा म्हणे ऐकें
सुजान । नाइकसि तरि लाज कवणा ॥४॥

8 अनाथाचा नाथ दीनाचा दयाळ । भक्तांचा कृपाळ पांडुरंग
॥१॥ ये गा तूं विठ्ठला माझिया माहेरा । कृपेच्या सागरा पांडुरंगा
॥२॥ वर्णिती पुराणें न करीं लाजिरवाणें । बोलती वचनें

सनकादिक ॥३॥ कृपेचा सागरू कैवल्यउदारू । रखुमाईचा वरू
पांडुरंग ॥४॥ पुंडलिकाचे भेटी अससी वाळवंटीं । हात ठेवुनि कटीं
विटेवरी ॥५॥ भक्तिलागीम कैसा उभा असे तिष्ठत । असे वाट
पहात भीमातीरीं ॥६॥ येऊनी जन्मासी पाहावी पंढरी । तेणें
भवसागरीं तरसील ॥७॥ नामा म्हणे मज हरीचा विश्वास । जालों
असे दास जन्मोजन्मीं ॥८॥

9 अनाथाचा नाथ भक्तांचा कैवारी । पुराणीं हे थोरी ऐकियली
॥१॥ ऐकोनियां कीर्ति आलों तुजपाशीं । निवारी दुःखासी
केशिराजा ॥२॥ त्रितापें तापलें दुःखें आहाळलों । कासाविस जालों
दायासिंधू ॥३॥ तुजवीण आतां कोणातें मी सांगूं । तोडि हा उद्वेगु
नारारणा ॥४॥ नामा म्हणे आतां नको पाहूं अंत । उद्धरीं त्वरित
पांडुरंगा ॥५॥

10 अनाथासी साह्य होसी नारायणा । करुणावचना बोलविसी
॥१॥ पांडुरंगा कृपा करीं मजवरी । पामर उद्धरीं पाहतांची ॥२॥
गणिकें सत्वर मोक्षपद देसी । उपमन्यु बाळासी क्षीरसिंधु ॥३॥
नामा म्हणे याति विचारसी । कण्य घरीं खासी विदुराच्या ॥४॥

11 अपत्याचें हित किजे त्या जनकें । जरी वेडें मुकें जालें देख
॥१॥ तैसें मी पोसणें तुझें जिवलग । अंतरींची सांग खूण कांहीं
॥२॥ राखीन मी नांव तुझें सर्वभावें । चित्त वित्त बळी देईन पायीं
॥३॥ जरी दैवहीन म्हणसी मजला । तरी लाज कवणाला म्हणे
नामा ॥४॥

12 अपराधाच्या कोडी हीच माझी जोडी । पावनत्व प्रौढी नाम
तुझें ॥१॥ द्रौपदी संकटीं वस्त्रें पुरविलीं । धांवा त्वां घेतली गजेद्रासी
॥२॥ उपमन्यालागीं आळी पुराविली । अढळपदीं दिधली वस्ती ध्रुवा
॥३॥ नामा म्हणे करा करुणा केशवा । तूं माझा विसावा पांडुरंगा
॥४॥

13 अपराधाच्या कोडी हेचि माझी जोडी । पतितपावन प्रौढी
तुझी देवा ॥१॥ माझिया निदैवें ऐसेंचि घडलें । तूं तंव आपुलें न
संडिसी ॥२॥ सहस्र अपराध घालीं माझें पोटी । तारीं जगजेठी
नामा म्हणे ॥३॥

14 अमृताहुनि गोड नाम तुझें देवा । मन माझें केशवा कां वा
नेघे ॥१॥ सांग पंढरिराया काय करूं यासी । कां रूप ध्यानासि न
ये तुझें ॥२॥ कीर्तनीं बैसतां निद्रें नागविलें । मन हें भुललें
विषयसुखा ॥३॥ हरिदास गर्जती हरिनामाच्या कीर्ति । न ये माझ्या
चिर्ती नामा म्हणे ॥४॥

15 अवघाचि संसार करीन सुखाचा । जरी जाला दुःखाचा दुर्धर
हा ॥१॥ विठोबाचें नाम गाईन मनोभावे । चित्त तेणें नांवें सुख पावे
॥२॥ इंद्रियांचें कोड सर्वस्वें पुरती । मनाचे मावळती मनोधर्म ॥३॥
श्रवणीं श्रवणा नामाचा प्रबंधा । नाइकें स्तुतिनिंदा दुर्जनाची ॥४॥
कुंडलें मंडित श्रीमुख निर्मळ । पाहतां हे डोळे निवती माझे ॥५॥
विटेसहित चरण धरीन मस्तकीं । तेणें तनु सुखी होईल माझी ॥६॥
संतसमागमें नाचेन रंगणीं । तेणें होईल धुणी त्रिविध तापा ॥७॥
नामा म्हणे सर्व सुखाचा सोईरा । न विसंवे दातारा क्षणभरी ॥८॥

16 असोनि न दिसे लौकिक वेव्हरीं । ऐसा तूं अंतरीं लपवीं मज
॥१॥ परि तुझे पायीं माझें अनुसंधान । वरी प्रेमाजीवन देई देवा
॥२॥ मनाचिया वृत्ति आड तूं राहोनि । झेंपावती झणीं कामक्रोध
॥३॥ नामा म्हणे ऐसें पाळिसी तूं मातें । मी जीवें तूतें न विसवें
॥४॥

17 आतां माझी चिंता तुज नारायणा । रुक्मिणीरमणा वासुदेवा
॥१॥ द्रौपदी संकटीं वस्त्रें पुरविलीं । धांव त्वां घेतली गजेंद्रासी
॥२॥ उपमन्या आळी तुवां पुरविली । अढळपदीं दिल्ली वस्ति धरुवा

॥३॥ नामा म्हणे करा करुणा केशवा । तूं माझा विसावा पांडुरंगा
॥४॥

18 आतां होणार तें होवो पंढरीनाथा । न सोडी सर्वथा चरण
तुझे ॥१॥ हृदयीं तुझें ध्यान वाचे जपें नाम । हाचि नित्यनेम सर्व
माझा ॥२॥ आम्हीं तुझी देवा धरियेली कांस । न करी उदास
पांडुरंगा ॥३॥ नामा म्हणे देवा भक्तजनवत्सला । क्षण जीवावेगळा
न करी मज ॥४॥

19 आधींच मी लटिका वरी लटिकी तुझी माया । ऐसें हें कासया
पाहसी देवा ॥१॥ जाणतां नेणतां नाम तुझें देवा । गाईन केशवा
आवडीनें ॥२॥ विषयीं आसक्त भ्रांत माझें मन । कैसें तुझें भजन
घडेल मज ॥३॥ नामा म्हणे आतां जाणसी तें करीं । पतितपावन
हरि नाम तुझें ॥४॥

20 आपुले रूपीं मज लपवीं निरंतरीं । समाये भीतरिं आड राहे
॥१॥ परि तुज मज असावा संबादू । भ्रांति मायाबाधु करी ॥२॥
काम क्रोध लोभ दंभ मद मछर । हे वैरी अपार मारी माझे ॥३॥
नामा म्हणे आम्हीं जन्माजन्मांतरिंचे । पोसणें घरींचे सदा तुझें ॥४॥

21 आम्हां सांपड्लें वर्म । करुं भागवतधर्म ॥१॥ अवतार हा
भेटला । बोलूं चालूं हा विसरला ॥२॥ अरे हा भावाचा अलंघट ।
सांडुनि आलासे बैकुंठ ॥३॥ संतसंगतीं साधावा । धरूनि हृदयीं
बांधावा ॥४॥ नामा म्हणे केउता जाय । आमुचा गळा त्याचे पाय
॥५॥

22 आम्हांपासीं काय मागसी तूं देवा । नाहीं भक्तिभाव भांडवल
॥१॥ भांडवल गांठीं देखोनि साचारा । सुदाम्याची फार पाठ घेसी
॥२॥ घेसी सोडुनियां पोहे मुठीभरा । हिडसावल्या करा नामा म्हणे
॥३॥

23 आम्ही काय जाणो तुझा अंत पार । होसी तूं साचार
निवारिता ॥१॥ बहु अपराधी जाण यातिहीन । पतितपावन पांडुरंगा
॥२॥ नामा म्हणे ऐसा पाताकी पामर । करिसी उद्धार साच ब्रीद
॥३॥

24 आम्ही काय जाणों तुझा अंतपार । होसी निरंतर निवारिता
॥१॥ बहु अपराधी जाणा यातिहीन । पतितपावना तुम्ही देवा ॥२॥
नामा म्हणे ऐसा पातकी पामर । करिसी उद्दारा साच ब्रीदे ॥३॥

25 आम्ही तुझे असों एकचि त्या बोधें । नित्य परमानंदें
वोसंडित ॥१॥ विठ्ठलचि घ्यावा विठ्ठचि गावा । विठ्ठचि पहावा
सर्वाभूतीं ॥२॥ या परतें सुख न दिसे सर्वथा । कल्पकोटि येतां
गर्भवास ॥३॥ नामा म्हणे चितीं विठ्ठलांचें रूप । संकल्प विकल्प
मावळले ॥४॥

26 आम्ही शरणागत परि सर्वस्वें उदार । भक्तीचे सागर
सत्त्वशील ॥१॥ काय वाचा मनें अर्थ संपत्ति धन । दिधलें तुजलागुन
पांडुरंगा ॥२॥ आम्हां ऐसें चित्त तुम्हां कैचें देव । हा बडिवा केशवा
न बोलावा ॥३॥ सत्त्वाचा सुभट बळि चक्रवर्तित । पहा केवढी
ख्याति केली तेणें ॥४॥ त्रिभुवनीचें बैभव जोडिलें ज्या लागुनि । तें
शरीर तुझ्या चरणीं समर्पियेलें ॥५॥ रावणा ऐसा बंधु सांडूनि सधर
। ओळंगति परिवारा ब्रह्मादिकां ॥६॥ तें सांडोनि एकसरा आलासे
धांवत । जाला शरणागत बिभीषण ॥७॥ हिरण्यकश्यपें तुझ्या वैर
संबंधें । पाहे त्या प्रल्हादा गांजियेलें ॥८॥ अजगर कुंजर करितां
विषपाना । परि तुझें स्मारण न संडीच ॥९॥ पति पुत्र स्नेह सांडोनि
गोपिका । रासक्रीडे देखा भाळलिया ॥१०॥ एकीं तुझें ध्यान करितां
त्यजिले प्राण । सांग ऐसें निर्वाण कवणें केलें ॥११॥ ऐसे मागें पुढें
जाले असंख्यात । भक्तभागवत सखे माझे ॥१२॥ त्यांचिनि सरता
झालासी त्रिभुवनीं । विचारी आपुल्या मनीं पांडुरंगे ॥१३॥ केलें
उच्चारणें बोलतां लाजिरवाणें । हांसती पिसुणें संसारींची ॥१४॥

नामा म्हणे केशवा अहो विरोमणी । निकुरा जाला झणीं मायबापा ॥१५॥

27 आम्हीं शरणागतीं केलासी सरता । येरहवीं अनंता कोण जाणे ॥१॥ वेदशास्त्र पुराणीं उबगोनि सांडिलासी । तो तूं आम्हीं धरिलासे हृदयकमळीं ॥२॥ चतुरा शिरोमणी अहो केशिराजा । अंगीकार तुझा केला आम्हीं ॥३॥ सहस्त्र नामें जरी जालासि संपन्न । तरी हेंहि भूषण आमुचेंचि ॥४॥ येरहवीं त्या नामाची कवण जाणे सीमा । पाहें मेघश्यामा विचारोनि ॥५॥ होतासी क्षीरसागरीं अनाथाचे परी । लक्ष्मी तेथें करी चरणसेवा ॥६॥ तेहि तंव जाण आमुची जननी । तूं तियेवांचोनि शोभसी कैसा ॥७॥ तुज नाहीज नाम रूप जाति कूळ । अनादीचें मूळ म्हणती तुज ॥८॥ आम्ही भक्त तरी तूं भक्तवत्सल । ऐसा प्रगट बोल जगामार्जी ॥९॥ ऐसि आमुचेनि भोगिसी थोरीव । अमुचा जीवभाव तुझे पायीं ॥१०॥ नामा म्हणे केशवा जरि होसी जाणता । या बोला उचिता प्रेम देई ॥११॥

28 आम्हीं शरणागतीं सांडिली वासना । ते त्वां नारायणा अंगिकारिली ॥१॥ म्हणोनि प्रसन्न व्हावया आमुतें । वोसारल्या चित्तें चालविसी ॥२॥ अज्ञान बाळकु ठकविला धुरू । तैसा मी अधिरू नव्हे जाण ॥३॥ लंकापति केला तुवां बिभीषण । झालासी उत्तीर्ण वाचाऋणें ॥४॥ उपमन्यें घेतला दुधाचाचि छंद । तैसा बुद्धिभेद नव्हे जाण ॥५॥ नामा म्हणे तैसा नव्हे मी अज्ञा । माग तुज देईन शरीर अवघें ॥६॥

29 आशा तृष्णा व्याघ्र देखोनियां डोळा । जालेंसे व्याकुळ चित्त माझें ॥१॥ पावें गा विठोबा पावेंज गा विठोबा । पावें गा विठोबा मायबापा ॥२॥ तूं भक्तकैवारी कृपाळुवा हरि । येई गा झडकरी देवराया ॥३॥ नामा म्हणे आन नाहीं तुजवांचोनि । जनक जननी केशिराजा ॥४॥

30 आशा मनिषा तृष्णा लागलीसे पाठीं । धांव जगजेठी स्वामी
माझ्या ॥१॥ गेलासि केउता वाढिलें दुश्चिता । अगा कृपावंता
स्वामी माझ्या ॥२॥ नामा म्हणे मज नाहीं कोण गत । तारिसी
अनंत स्वामी माझ्या ॥३॥

31 आसनीं शयनीं आठवीं अनुदिनीं । नित्य समाधानीं रूप तुझें
॥१॥ काम धाम कांहीं नलगे माझ्या चित्तीं । न देखे विश्रांति
तुजविण ॥२॥ तापत्रय ओणवा लागला चहूंकडे । न देखें उघडे
तुजविण ॥३॥ तुजविण तें जिवलग दुजें कोण होईल । तें माझें
निवारील उद्वेग हे ॥४॥ कृपेचा सागरू त्रिभुवनीं उदारू । न करी
अव्हेरू अनाथाचा ॥५॥ नामा म्हणे केशवा आस माझी पुरवी ।
पाउलें दाखवी एक वेळां ॥६॥

32 आसनीं शयनीं भोजनीं गमनीं । तुझे पाय दोन्ही दावी मज
॥१॥ संसार कल्मष समूळ छेदिसी । दावीं अर्हनिशीं पाय मज ॥२॥
हरी ध्यानीं मनीं भक्तां तूं परेशा । अनाथ कोंवसा गोंवळियां ॥३॥
नामा म्हणे नाम ऐकों सर्वोत्तमा । संसारींच्या श्रमा वारीं देवा ॥४॥

33 इलुसाचि प्रपंच परि हा लटिकाअ । तेणें तुज व्यापका
झांकियलें ॥१॥ ऐसियाचा मज घालोनियां खेवा । स्वामिद्रोहि देवा
करिसी मज ॥२॥ मेरुचिया गळा बांधोनि मशक । पाहसि कौतुक
अनाथनाथा ॥३॥ नामा म्हणे देवा कळली तुझी माव । माझा मी
उपाव करीन आतां ॥४॥

34 उडाली पक्षिणी गेली अंतराळीं । चित्त बाळाजवळी ठेवूनियां
॥१॥ तैसें माझें मन राहो कां ईश्वरीम । मग सुखें संसारीं असेना
का ॥२॥ धेनु चरे वनीं वच्छ असे घरीं । चित्त वच्छावरी ठेवूनियां
॥४॥ विष्णुदास नामा विनवी परोपरी । हें प्रेम श्रीहरी द्यावें मज
॥५॥

35 उदार कृपाळ सांगशील जना । तरी कां रावणा मारियेलें
 ॥१॥ नित्यानित्य पूजा सिरकमळीं करी । तेणें तुझें हरी काय केलें
 ॥२॥ किती बडिवार सांगसील वायां । ठावा पंढरिराया आहसी
 आम्हां ॥३॥ कर्णा ऐसा वीर झूंझार उदार । त्यासी त्वां जर्जर केलें
 बाणीं ॥४॥ पाडिलें भूमीसी न येचि करुणा । त्याचे नारायना
 पाडिले दांत ॥५॥ श्रिययाळ बापुडें सात्विक निर्वाणीं । खादलें
 कापोनी याचें पोर ॥६॥ ऐसा कठिण कोण होईल दुसरा ।
 कांडियेलें शिरा उखळामार्जीं ॥७॥ शिवी चक्रवर्ती करिताम यज्ञयाग
 । कापिलें त्याचें अंग ठायीं ठायीं ॥८॥ जाचोनियां प्राण घेतला
 तयाचा । काय सांगसी वाचा बडिवार ॥९॥ हरिश्चंद्राचें राज्य
 घेऊनियां सर्व । विकले त्याचे जीव डोंबाघरीं ॥१०॥ बहुतचि श्रम
 दिधलें तयासि । परी तो सत्वासि ढळेचिना ॥११॥ पाडिला विघड
 नळादमयंतीं । ऐसी कृपामूर्ति बुद्धि तुझी ॥१२॥ आणिक तुझी
 कीर्ति सांगावी ती किती । केली ते फजिती माउशीची ॥१३॥
 मारियेला मामा सखा पुरुषोत्तमा । नामा म्हणे सीमा फार केली
 ॥१४॥

36 उदारांचा राणा म्हणविसी आपणां । सांग त्वां कवणां काय
 दिल्लें ॥१॥ उचिता उचित भजसी पंढरीनाथा । न बोलों सर्वथा वर्में
 तुझीं ॥२॥ वर्में तुझीं कांहीं बोलेन मी आतां । क्षमा पंढरीनाथा करी
 बापा ॥३॥ न घेतां न देसी आपुलेंहि कोण । प्रौढी नारायणा न
 बोलावी ॥४॥ बाळमित्र सुदामा विपत्तीं पिडला । तो भेटावया
 आला तुजलागीं ॥५॥ त्याचें मुष्टिपोहेसाठीं मन केलें आसट । मग
 दिलें उत्कृष्ट भाग्य तया ॥६॥ छळावया पांडव दुर्वास पातला ।
 द्रौपदीनें केला धांवा तुझा ॥७॥ गेली वृंदावना केली प्रदक्षेना ।
 आळविला कान्हा द्वारकेचा ॥८॥ आळवी पांचाळी येर बा वनमाळी
 । राख ये काळीं सत्त्व माझे ॥९॥ येवढिया आकांतीं घेऊनि
 भाजीपान । मग दिलें अन्न ऋषिलागीं ॥१०॥ बिभीषणा दिधलि
 सुवर्णाची नगरी । हे कीर्ति तुझी हरि वाखाणित्ती ॥११॥ वैरियाचें
 घर भेदें त्वां घेतलें । त्याचें त्यासी दिधलें नवल काया ॥१२॥ धरुवा

आणि प्रल्हाद अंबऋषि नारद । हरिश्चंद्र रुक्मांगद आदि करुनी
 ॥१३॥ त्याचें सेवाऋण घेऊनि अपार । मग त्या देशी वर
 अनिर्वाच्या ॥१४॥ एकाचि शरीरसंपत्ति आणि वित्त । एकाचें तें
 चित्त हिरोनि घेसी ॥१५॥ मग तया देशी आपुलें तूं पद । जगदानी
 हें ब्रीद मिरविसी ॥१६॥ माझें सर्वस्व घेई तुझें नको कांहीं ।
 मनोरथाची नाहीं चाड मज ॥१७॥ नामा म्हणे केशवा
 जन्मजन्मांतरीं । ऋणी करिन हरी ऋणें सेवा ॥१८॥

37 ऐशा विचारें समाधान करीं । गोविंद श्रीहरी नारायन ॥१॥
 सर्वकाळ ऐसी वदो ही वैखरी । आणि अंतरीं नाठवावें ॥२॥
 आणिकासी गुज न बोले वदन । वदो नारायन सर्वकाळ ॥३॥
 रामकृष्ण माझ्या शेषाचें स्तवन । शास्त्रेंहि पुराणें भाट ज्यांचीं ॥४॥
 नामा म्हणे आतां ऐसें करी देवा । हृदयीं केशवा राहे माझ्या ॥५॥

38 ऐसी चाल नाहीं कोठें । नमस्कारा आधीं भेटे ॥१॥ मायबापा
 निर्विकारीं । सखा नांदतो पंढरीं ॥२॥ देव भक्तपण । नाहीं नाहीं
 त्यासी आण ॥३॥ नामा म्हणे आधीं भेटी । मग चरणां घालीन
 मिठी ॥४॥

39 ऐसें माझें मना येतें पंढरीनाथा । न सोडी सर्बथा चरण तुझे
 ॥१॥ यासि काय करूं सांगा जी गोपाळा । कां स्नेह लावियेला
 पूर्वींहुनी ॥२॥ हृदयीं चित्तवृत्ति मनेंसि मिळोनी । अवधीं तुझ्या
 चरणीं सुरवाडिलीं ॥३॥ नामा म्हणे केशवा धरिली तूझी सेवा ।
 सुखा अनुभवा अनुभविलें ॥४॥

40 कटीं कर उभा ऐसा । पहा कैसा घरघेणा ॥१॥ माझा हिशेव
 करी हिशेव करी । हिशेव करी केशवा ॥२॥ चौर्याशीं लक्ष जन्म
 केली तुझी सेवा । माझें ठेवणें देईअ गा दिवा ॥३॥ नामा म्हणे मज
 खवळिसी वायां । पिसाळलों तरी झांबेन तुझ्या पायां ॥४॥

41 कपटनाटका कल्लोळ करुणा । मजलागीं दीन होसी देवा
॥१॥ रात्रंदिवस मज ठेवुनि जवळ । घालसी कवळ मुखामार्जी ॥२॥
पेंद्या सुदाम्याचे करिसी कैवार । मजसी अंतर केलें आतां ॥३॥
नामा म्हणे आम्हीं करितों बोभाट । देऊं नको भेट पांडुरंगा ॥४॥

42 कलियुगीं जन मूर्ख शून्यवृत्ति । तारिसी श्रीपति नाम घेतां
॥१॥ परम पावना पवित्रा निर्मळा । भक्ताचा सांभाळ करीं देवा
॥२॥ देवा तूं दयाळा जिवलगा मूर्ति । पुराणें गर्जाती वेदशास्त्रें ॥३॥
नामा म्हणे आतां नको भागाभाग । सखा पांडुरंग स्वामी माझा
॥४॥

43 कल्पतरुतळीं बैसलिया । कल्पिलें फळ न पविजे ॥१॥
कामधेनु जरी दुभती । तरी उपावासीं कां मरावें ॥२॥ उगे असा उगे
असा । होणार तें होय जाणार तें जाय ॥३॥ नामा म्हणे केशवा
काय तुझी भीड । संता महंतां देखतां सांगेन तुझी खोड ॥४॥

44 कस्तुरीचा टिळा रेखिला कपाळीं । तेणें ते शोभली मूर्ति बरी
॥१॥ बरवा बरवा विडुल गे बाई । वर्णावया साही शिनताती ॥२॥
श्रीवत्सलांछन वैजयंती गळां । नेसला पाटोळा तेजःपुंज ॥३॥
पाऊलें समान विटेवरी नीट । नामा म्हणे भेट घ्यावी त्याची ॥४॥

45 कां गा मोकलिलें माझिया विडुला । धांवा तुझा केला
मायबापा ॥१॥ त्रितापें तापलों बहुत पोळलों । चिखलीं पडिलों
दीनानाथा ॥२॥ यालागीं तुजला भाकितों करुणा । धांवसी निर्वाणा
पांडुरंगा ॥३॥ नामा म्हणे देवा अनाथाच्या नाथा । रुक्माईच्या
कांता घाली उडी ॥४॥

46 कां हो मोकलिलें कवणा निरविलें । कठिण कैसें जालें चित्त
तुझें ॥१॥ करुणाकल्लोळणी अमृत संजीवनी । चिंतल्या निर्वाणीं
पावें वेगीं ॥२॥ अपराधी अनाथ जरी जालें अमंगळ । करावा

सांभाळ लागे त्याचा ॥३॥ नामा म्हणे विठ्ठले आलों मी तुजपाशीं ।
केधवां भेटसी अनाथनाथा ॥४॥

47 कांसवीची पिलीं राहाती निराळीं । दृष्टि पान्हावली सुधामय
॥१॥ जैसा जावळूनि असेन मी दुरी । दृष्टि मजवरी असो द्यावी
॥२॥ तान्हें वत्स घरीं वनीं धेनू चरे । परि ती हुंबरे क्षणोक्षणा ॥३॥
नामा म्हणे सत्ता करिती निकत । भक्तांसी वैकुंठ पद देसी ॥४॥

48 काखे पान अंगणीं उभें उगें । भोजन मागें रामनाम ॥१॥
आणिक नाहीं मज चाड । रामनाम गोड जेऊं घाला ॥२॥ आनरस
सेवितां मंद पडिलों । तुझेंचि नामेंम रुचीस आलों ॥३॥
इच्छाभोजनीं तूं एक दाता । नामा विनवी पंढरीनाथा ॥४॥

49 कागदीचें वित्त वेश्येसी दिधलें । तैसें आम्हां केलें नारायणें
॥१॥ जोडोनियां हस्त केलें मढयापाशीं । तैसें तूं मजशीं केलेंज देवा
॥२॥ कडू भोपळयाचा कोणता उपयोग । तैसें पांडुरंगें केलें जाण
॥३॥ नामा म्हणे ऐसें करूं नको देवा । समागम व्हावा पायांसवें
॥४॥

50 काय अपराध पाहसी कोणाचे । धांवें भावकांचे कामकाजीं
॥१॥ काय केशिराजा वाणूंज मी दुबळें । शरणागता लळे पुरविशी
॥२॥ पतितपावन ब्रीद चराचरीं । तेथें मी भिकारी कोणीकडे ॥३॥
नामा म्हणे तूंचि करिशी उद्धार । मज भ्याग्या पार नाहीं देवा ॥४॥

51 काय आम्हापाशीं आहे धन वित्त । दान तें उचित देऊं काय
॥१॥ देतां घेतां आम्हां पुरे पुरे जालें । संगतीं त्यागिलें भिवोनियां
॥२॥ काय वाणूं गुण भिकरपणाची । होसी पंढरीची नामनौका
॥३॥ नामा म्हणे पुढें दाखवी मारग । आम्ही तुज मागें येऊं सुखें
॥४॥

52 काय करुं आतां देवा विश्वंभरा । मजलागीं थारा नाहीं कोठें
॥१॥ उबगति सोयरीं धायरीं समस्त । कय करुं अंत पाहसी माझा
॥२॥ तूंचि मातापिता गुरुबंधू होसी । जाऊं मी कोणासी शरण
आतां ॥३॥ पारीं थारा मागे नाम्याची विनंति । चित्त द्या श्रीपति
आतां वेगे ॥४॥

53 काय केलें मागें कोणाचें तूं बरें । शेवटीं वान्हरें संग करी तें
॥१॥ संगें करूनियां हिंडे रानोरान । दशरथा खूण चुकविसी ॥२॥
काय काय तरी सांगों तुज गुण । भिल्लिणीची आण सत्य मनीं
॥३॥ सत्य मानी वाळी वशिष्ठासहित । नामा म्हणे मात ही पुरातन
॥४॥

54 काय गुण दोष माझे विचारिसी । आहे मी तों राशी
अपराधांची ॥१॥ अंगुष्ठापासोनी मस्तकापर्यंत । अखंड दुश्चित
आचरलों ॥२॥ स्वप्नीं देवा तुझी नाहीं घडली भक्ति । पुससी
विरक्ति कोठुनियां ॥३॥ तूंची माझा गुरु तूंची तारी स्वामी । सकळ
अंतर्यामीं गाऊं तुज ॥४॥ नामा म्हणे माझें चुकवीं जन्ममरण ।
नको करूं शीण पांडुरंगा ॥५॥

55 काय गुणदोष आणितोसी मनाअ । नको नारायणा
अभक्तची ॥१॥ शरीरसंबंधा सुचती अंतरें । काय म्यां पामरें
आवरावें ॥२॥ नामा म्हणे मज नागविसी दातारा । नको बा अंतरा
पाहों अंत ॥३॥

56 काय तुज देवा आलें थोरपण । दाविसी कृपण उणें पुरें ॥१॥
पुरे आतां सांगों नको बा श्रीहरी । गोकुळाभीतरीम खेळ मांडी ॥२॥
हलाहल शांत करी तत्क्षण । अमृतजीवन नाम तुझें ॥३॥ तुझें नाम
सर्व सदा गोपाळासी । नामा म्हणे यासी काय जालें ॥४॥

57 काय थोरपणा मिरविसी व्यर्था । खोटेपणा स्वार्थ कळों ॥१॥
हिता अनहिता केले आपस्वार्थ । वचन यथार्थ बोल आतां ॥२॥
होसी कालिमार्जी कलिसारिखाची । भोळया भाविकाच्या
भक्तिकाजा ॥३॥ नामा म्हणे माळ घातिली स्वहस्तें । करितोसि
दंडवत निमित्यासी ॥४॥

58 काय पांडुरंगा सांग म्यां करावें । शरण कोणा जावें
तुम्हांविण ॥१॥ वाट पाहतांना भागले लोचन । कठिणच मन केलें
तुवां ॥२॥ ऐकिली म्यां कानीं कीर्ति तुझी देवा । उठलासे हेवा
त्याचि गुणें ॥३॥ अनाथ अन्यायी काय मी करीन । दयावंत खूण
सांगसी तूं ॥४॥ नामा म्हणे आस पूर्ण कीजे देवा । रूपडें दाखवा
नेटें पाटें ॥५॥

59 काया कर पै फुटों नेदी । टाळ विंडी वाहिन खांदीं ॥१॥ तूं
बा माझा तूं बा माझा । तूं बा माझा केशिराजा ॥२॥ आळवणीच
तूं बा वाचे । तेणें छंदें पेंधा नाचे ॥३॥ तूं बा माझा मी दास तुझा ।
विनवितो नामा केशिराजा ॥४॥

60 काया मनें वाचा नेणों भक्तिभाव । करिसी उपाव केशिराजा
॥१॥ थोरपणासाठीं मन घे हव्यासु । मी तो कासाविसु होय देवा
॥२॥ सर्वाभूतांमार्जी समत्वे दिससी । नामा म्हणे ऐसी दावी लीला
॥३॥

61 किती देवा तुला यावें काकुलती । काय या संचितीं लिहिलें
असे ॥१॥ केली कांहो सांडी माझी हृषिकेशी । आम्ही कोणापाशीं
तोंड वासूं ॥२॥ ब्रीदाचा तोडर गर्जे त्रिभुवनीं । तूंचि एक धनी
त्रैलोक्याचा ॥३॥ समूळ घेतला पृथ्वीचा भारा । माझाचि जोजार
काय तुला ॥४॥ नको पाहूं अंत पांडुरंगे आई । नामा विठोपायीं
मिठी घाली ॥५॥

62 कीटकीतें भयें स्वयें भुंगी ध्यातां । तैसा तूं अनंता करी आतां
॥१॥ भजनें पाठविलें श्रीहरिरूपासी । नेतो वैकुंठासी नारायण ॥२॥
नाम नारायण अंती उद्धारक । नामा म्हणे देख भाक माझी ॥३॥

63 कृपणाचें धन असे भूमि आंत । तेथें जाय चित्त जेथें धन
॥१॥ ऐसी मज देवा लावावी हे सवे । हेंचि मज द्यावें पांडुरंगा ॥२॥
जेथें जेथें मन जाईल हें माझें । तेथें तेथें तुझें रूप भासे ॥३॥ नामा
म्हणे मी सर्वांपरी अज्ञान । विनवी आस करून पांडुरंगा ॥४॥

64 कृपा करोनि त्वां मज प्रसना व्हावें । आणि म्यां मागावें
बुद्धिज्ञान ॥१॥ ऐसी भुली मज न घालीं पांडुरंगा । बिघड संत्संगा
न करीं मज ॥२॥ मोक्षासी साधन एका ते उपाधी । दाखवुनि
बुद्धिभ्रंश केलें ॥३॥ एका पुत्र कलत्र राज्यचा संभ्रम । दावोनी
दुर्गम भ्रम केला ॥४॥ नामा म्हणे तुझ्या प्रेमालागीं भक्ति । घेतली
म्यां सुतीं जन्ममरणें ॥५॥

65 कृपावंत समर्थ म्हणूनि करी आर्त । येईन सांवरत पांडुरंगे
॥१॥ मज कां विसंबली विठ्ठल माउली । तनु तृषावली जीवनेंविण
॥२॥ तूं माझें जीवन नाम जनार्दन । हृदयीं भरी पूर्ण प्रेम्बरस ॥३॥
अमृताच्या करेंज कांसवीच्या भरें । कुरवाळीं त्वरें देह माझा ॥४॥
पूर्ण पान्हा देई निववीं हृदयीं । येई वो कान्हाई सांवळिये ॥५॥
नामा म्हणे पावे जीवा शीण न साहे । वेगीं लवलाहे पाजी पान्हा
॥६॥

66 केशवचरणीं मनें दिली बुडी । इंद्रियें बापुडीं धांवती पाठीं
॥१॥ संसार संभ्रम नको सुखलेश । भातुकें सरिसें पाठविसी ॥२॥
जन्मजन्मांतरीं जाणावें कवणें । नेणोनि भोगणें कवणें स्वामी ॥३॥
नामा म्हणे केशवे भक्तवत्सले । आम्हांसि वेगळे होऊं नका ॥४॥

67 कैसा पांडुरंगा करावा विचार । सांग बा विर्धार साक्षरूपा
॥१॥ काय आलें देवा कैचें थोरपण । आकारासि कोणी आणियलें
॥२॥ आणियलें आतां आपणासारिखें । गोपिकांसी रूपें दावी नाना
॥३॥ काय जीवेंभावे सकाळां संमता । सगुण अनंत म्हणे नामा
॥४॥

68 कोण होईल आत्मज्ञानी । जो बा राहे त्याच्या ध्यानीं ॥१॥
मज तो चरणांची आवडी । जन्मोजन्मीं मी न सोडी ॥२॥ होईल
सिद्धीचा साधक । त्यासी देई स्वर्गसुखा ॥३॥ कोण होईल देहातीत
। त्यासी करी संगरहित ॥४॥ नामा म्हणे जीवें साठीं । तुज मज
जन्में पडिली गांठी ॥५॥

69 क्रिया कर्म धर्म तूंचि होसी माझे । राखेन मी तुझें द्वार देवा
॥१॥ मज पाळीसी तैसा पाळीं दीनानाथा । न सोडीं सर्वथा नाम
तुझें ॥२॥ गाईन तुझें नाम हृदयीं धरुनि प्रेम । हाचि नित्य नेम सर्व
माझा ॥३॥ नामा म्हणे केशवा सुखाच्या सागरा । तूं आम्हां सोईरा
आदिअंतीं ॥४॥

70 गरुडावरी हरि बैसोनियां यावें । आम्हांसि रक्षावें दीनबंधू
॥१॥ अच्युता केशवा मुकुंदा मुरारी । येई लवकरी नारायणा ॥२॥
ऐकोनियां धांवा धांवला अनंत । उभा गरुडासहित मागे पुढें ॥३॥
वैजयंती माळा किरीट कुंडलें । नामयानें केलें लिंबलोण ॥४॥

71 गाणीं मी गाईलों भाटीं वाखाणिलों । जन्मोनियां जालों दास
तुझा ॥१॥ आतां माझी लाज राखें नारायणा । झणीं केविलवाणा
दिसों देसी ॥२॥ माये दुर्हाविलों मोहें मोकलिलों । सोये पै चुकलों
संसाराची ॥३॥ आपवर्गि सांडिलों प्रवृत्ती दंडिलों । मीपना मुकलों
मायबापा ॥५॥ नामा म्हणे तुझ्या चरणाची आवडी । लागली न
सोडी चित्त माझें ॥६॥

72 गुण दोष माझे पाहों नको आतां । तारिसी अनंता मज आतां
॥१॥ अगाध महिमा काय वानूं हरी । गोकुळाभीतरीं गाई राखी
॥२॥ अंबऋषीसाठीं जन्म सोशिले । महत्त्वाचे केले हूड स्वयें
॥३॥ नामा म्हणे तुझे नामाचेनि बळ । प्रसादें केवळ लाधलों मी
॥४॥

73 घालूनि आसन साधिला पवन । घेतलें जीवन अंतरिक्षीं ॥१॥
पराहस्तें तृप्ति नव्हे जी दातारा । कृपा करुणा करुणा करा
केशिराजा ॥२॥ जीवाचें जीवन तूं सर्वाचें कारण । धांव मजालागुन
केशिराजा ॥३॥ अनाथाचा नाथ हेंज ब्रीद साचार । झणें माझा
अव्हेर करिसी देवा ॥४॥ विष्णुदास नामा अंकियेला तुझा । विनवी
केशिराजा प्रेमसुखें ॥५॥

74 चोरा ओढोनियां नेईजे जें शुळीं । चालतां पाउलीं मृत्यु जैसा
॥१॥ तैसी परी मज जाली नारायणा । दिवसेंदिवस उणा होत असे
॥२॥ वृक्षाचिये मुळीं घालितां कुरहाडी । वेंचे तैसी घडी आयुष्याची
॥३॥ नामा म्हणे हेंही लहरीचें जल । आटत सकळ भानुतेजें ॥४॥

75 छंदिस्त हें मन माझें पंढरिनाथा । न सोडीं सर्वथा पाय तुझे
॥१॥ यासि काय करूं सांगा जी विठ्ठला । स्नेह कां लाविला
पूर्वीहूनि ॥२॥ कांसवीचीं पिलीं सोडोनि निराळीं । दृष्टि पान्हाइलिं
अमृतमय ॥३॥ तैस मी जवळुनि असेन पै दुरी । दृष्टि मजवरी
असों द्यावी ॥४॥ तान्हे वळ घरीं धेनु चरे वनीं । हंबरे क्षनक्षनां
परतोनि ॥५॥ नामा म्हणे देवा सलगी करीं निकट । झणें मज
विकुंठह पद देसी ॥६॥

76 जगदानिया हें ब्रीद आहे जगीं । तें आजि मजलागीं काय
जालें ॥१॥ मज पाहतां विसरू पडिला त्या नामाचा । कीं तुज
आमुचा वीट आला ॥२॥ सुजाणाच्या राया परिसें केशिराजा ।
भक्ताचिया काजा लाजों नको ॥३॥ भक्तकाजकैवारी हें ब्रीद

चराचरीं । तें ठेविलें क्षीरसागरीं लक्ष्मीपाशीं ॥४॥ मज पाहतां
अभिलाष धरिला मानसीं । मग तूं हषिकेशी विसरलासी ॥५॥
दीनानाथ ऐसें नाम बहुतांसी वांटिलें । निर्गुण तें उरलें तुजपाशीं
॥६॥ म्हणोनि केशिराजा विसरलासी आम्हां । विनवितसे नामा
विष्णुदासा ॥७॥

77 जगात्रजीवना अगा नारायणा । कां नये करुणा दासाची हे
॥१॥ अच्युता केशवा ये गा दीनानाथा । सर्वज्ञ समर्था कृपामूर्ति
॥२॥ चिद्धना चिद्रूपा विरंचीच्या बापा । करावी जी कृपा
सर्वाभूती ॥३॥ तुझें म्हणविलें उपेक्षिती जरी । नामा म्हणे हरी ब्रीद
काय ॥४॥

78 जननिये जिवलगे येवो पांडुरंगे । शिणलों भेटि दे गे एक
वेळां ॥१॥ त्राहे त्राहे त्राहे कृपादृष्टीं पाहे । येऊनियां राहे
हृदयामार्जी ॥२॥ वासनेच्या संगें शिणलें माझें चित्त । विषयाचे
आघात पडती वरी ॥३॥ नाहीं तुझी सेवा केली मनोधर्म । संसार
संभ्रमं भ्रान्त सदा ॥४॥ नाहीं तुझें नाम गाईलें आवडी । वाळली
कुर्वडी त्रिविधतापें ॥५॥ नामा म्हणे आई धांवें लवलाही । बुडतों
चिंताडोहीं तारी मज ॥६॥

79 जन्ममरणाचें भय मज दाविसी । तें म्यां हषिकेशी
अंगिकारलें ॥१॥ आतां माझी चिंता तुज कां पंढरिनाथा । असो दे
भलभलता भलतेंच ठायीं ॥२॥ सुखदुःख भोगणें माझें मी जाणें ।
तुज तंव भोगणें नलगे कांहीं ॥३॥ नामा म्हणे माझे हेचि मनोरथ ।
होईन शरणागत जन्मूजन्मी ॥४॥

80 जन्मल्यापासूनि सोशिले प्रवास । वियोग पहावया जाले
आतां ॥१॥ आतां एक करीं धावणिया धांवा । बुडतों केशवा काढीं
मज ॥२॥ लाभ नव्हे हानि जाली भागाभाग । तूंचि पांडुरंग पुरविसी

॥३॥ नामा म्हणे ऐसें सर्वस्व रक्षिलें । पाषाण तारिले जळामाजीं
॥४॥

81 जाणसी तें करीं कृपाळुवा हरि । लाज सर्वांपरी आहे तुज
॥१॥ आरूष साबडें मी कांहीं नेणें वेडें । जन्मोनि सांदडें केलें तुज
॥२॥ बहुकीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं । बहुत केले सुखी शरणागत
॥३॥ नाहीं तुझी सेवा केली मनोभावे । लोभ दंभ गर्व भ्रांति सदा
॥४॥ नामा म्हणे मज होताती विपत्ति । सोडवीं श्रीपति येथोनियां
॥५॥

82 जाणीव शाहणीव बाहियेलें वोडें । तेणें चरण तुझे अंतरले
॥१॥ मज नेणतेंचि करी मज हरी । या लौकिकाबाहेरी काढी मज
॥२॥ तुझिया नामाचें मज लागो पिसें । देहीं देहन दिसे ऐसें करी
॥३॥ नामा म्हणे तुज जाणसी तरी येकचि जाण । रहित कारण
कल्पनेचें ॥४॥

83 जिवलग कोण तुजविण होईल । जें माझें जाणेल जडभारी
॥१॥ अन्यायी अपराधी तुम्हां शरणागत । तुजविण हित कोण करी
॥२॥ नामा म्हणे आई धावें लवलाहीं । बुडतों या डोहीं दंभाचिया
॥३॥

84 जीव तूं प्राण तूं । आत्मा तूं गा विठ्ठला ॥१॥ जनक तूं जननी
तूं । सोयरा तूं गग विठ्ठला ॥२॥ माझा गुरु तूं गुरुमंत्र तूं । सर्वस्व तूं
माझें म्हणे नामा ॥३॥

85 जीवन्मुक्त केलें नामाचे गजरीं । सेवेसी अधिकारी विठोबाचे
॥१॥ काय उतराई होउं तुज देवा । उदारा केशवा मायवापा ॥२॥
अंतरीं देऊन प्रेमाचा जिह्वाळ । मुक्तीचा सोहळा भोगविसी ॥३॥
नामा म्हणे वेदां न येसी अनुमाना । वर्णितां पुराणां पडियेलें ठक
॥४॥

86 जीवन्मुक्त केलें नामाचे गजरीं । सेवेसी अधिकारी विठोबाचे
॥१॥ काये उतराई होऊं तुज देवा । उदारा केशवा मायबापा ॥२॥
अंतरीं देऊनि प्रेमाचा जिह्वाळा । मुक्तीचा सोहळा भोगविसी ॥३॥
नामा म्हणे वेदां न येसी अनुमाना । वर्णितां पुराणां पडलें टक
॥४॥

87 जें जें घडेल तें तें घडो । देह राहो अथवा पडो ॥१॥ परि मी
न सोडी सर्वथा । तुझे पाय पंढरिनाथा ॥२॥ क्लेश होत नाना परी
। मुखीं रामकृष्ण हरि ॥३॥ नामा म्हणे केशवातें । जें जें घडेल या
देहातें ॥४॥

88 जेथें जेथें मन जाईल गा माझें । तेथें तेथें तुझें रूप असो
॥१॥ ऐसी मज संवई लावीं निरंतर । जन्मजन्मांतरीं केशिराजा ॥२॥
आपणांस काम जरूर कायसा । आतां पंढरीशा आटोपावें ॥३॥
नामा म्हणे नको पाहों माझी लाज । संसाराचें बीज मूळ खुडी
॥४॥

89 जैसा वृक्ष नेणे मान अपमान । तैसे ते सज्जन वर्तताती ॥१॥
येऊनियां पूजा प्राणि जे करिती । त्याचें सुख चित्तीं तया नाहीं
॥२॥ अथवा कोणी प्राणि येऊनि तोडिती । तयाअ न म्हणती छेदूं
नका ॥३॥ निंदा स्तुति सम मानिती जे संत । पूर्णा धैर्यवन्त सिंधु
ऐसे ॥४॥ नामा म्हणे त्यांची जरी होय भेटी । तरी जीव शिवा
मिठी पडुनि जाय ॥५॥

90 ज्याचिया रे मनें देखिलें तुज । त्याची लोकलाज मावळली
॥१॥ नाहीं तया क्रिया नाहीं तया कर्म । नाहीं वर्णाश्रम सुखदुःख
॥२॥ नाहीं देह स्फूर्ति जाती कुळ भेद । अखंडा आनंद ऐक्यतेचा
॥३॥ नामा म्हणे त्याचे चरणरज व्हावें । हेंचि भाग्य द्यावें
केशिराजा ॥४॥

91 टाळ दिंडी हातीं उभा महाद्वारीं । नामा कीर्तन करी पंढरिये
 ॥१॥ आवडीचेनि सुखें वोसंडतु प्रेमें । गातों मनोधर्में हरिचे गुण
 ॥२॥ सांडोनि अभिमान नाचे धरोनि कान । अंतरां ध्यान विठोवाचें
 ॥३॥ श्रीहरिची उत्तम जन्मकर्मनामें । घेतलीं त्या प्रेमें सुखरूपें
 ॥४॥ संतांची विश्रांति ज्ञानियांचें गुज । जें कां मुक्तिबीज
 मोक्षदानी ॥५॥ गोवर्धनधरे गोपीमनोहरे । भक्तकरुणाकरे पांडुरंगा
 ॥६॥ सकळा मंगळनिधी पातकभंजना । हरिजगज्जीवना परमानंदा
 ॥७॥ तूंचि एक सकळ आदिमध्यअंतीं । नित्य सुखसंपत्ति
 सज्जनांची ॥८॥ तूंचि माझा श्रोता तूंचि माझा वक्ता । तूंचि घेता
 देता प्रेमसुख ॥९॥ विष्णुदास नामा विनवी पुरुषोत्तमा । सोडवी
 भवभ्रमां पासूनियां ॥१०॥

92 डोळुले सिणले पाहता वाटुली । अवस्था दाटली हृदयामार्जीं
 ॥१॥ तूं माझी जननी सखिये सांगातिणी । विडुले धांवोनी देई क्षेम
 ॥२॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज । क्षुधें पीडिलों मज
 विसरलीसी ॥३॥ तूं माझी कुरंगिणी मी तुझें पाडस । गुंतलें
 भवपाश सोडी माझा ॥४॥ मी तुझें वच्छ तूं माझी गाउली ।
 वोरसोनि घाली प्रेमपान्हा ॥५॥ नामा म्हणे माझी पुरवावी आस ।
 पाजी तान्हुल्यास प्रेमपान्हा ॥६॥

93 तत्त्व पुसावया गेलों वेदज्ञासी । तंव भरले त्यापासीं
 विधिनिषेध ॥१॥ तया समाधान नुपजे कदा काळीं । अहंकार बळि
 जाला तेथेम ॥२॥ म्हणोनि तुझें नाम धरिलें शुद्धभावं । उचित
 करावें पांडुरंगा ॥३॥ स्वरूप पुसावया गेलों शास्त्रज्ञासी । तंव भरले
 तयापाशीं भेदाभेदा ॥४॥ एकएकाचिया न मिळती मतासी । भ्रांत
 गर्वराशि भुलले सदा ॥५॥ पुराणिकासी पुसूं स्वरूपाची स्थिति ।
 तंव त्यासी विश्रांति नाही कोठें ॥६॥ विषयीं ठेवुनि मन सांगति
 ब्रह्मज्ञान । तेणें समाधान नुपजे कदा ॥७॥ हरिदासासी पुसूं
 भक्तीच उपाव । तंव तयापाशीं भाव नाही कोठें ॥८॥ वार्चनें
 सांगती नामाचा बडिवार । विषयीं पडीभर सदाकाळीं ॥९॥ ऐसें

विचारितां बहुत भागलों । म्हणोनि शरण आलों पांडुरंगा ॥१०॥
भयभीत जालों संसार येरझारीं । शिणलों असें भारी तारीं मज
॥११॥ नामा म्हणे आतां हिंडतां कष्टलों । म्हणोनि शरण आलों
पांडुरंगा ॥१२॥

94 तपें केलीं दाटोदाटीं । थोर पुण्याचिया साठीं ॥१॥
जन्मोजन्मींचा संकटीं । विठो तुझी जाली भेटी ॥२॥ दोन्हीं चरण
लल्लाटीं । नामा म्हणे न सोडीं मिठी ॥३॥

95 तळियाचे पाळीं वृक्षावरी बैसुनी । कैसा चातक बोभाडतो रे
। ताहाना फुटे परी उद्क नेघे । मेघाची वाट पाही रे ॥१॥ तैसा येई
बा कान्हया येई बा कान्हया । जीवींच्या जीवना केशीराजा रे
॥धृ०॥ टाळघोळ कल्लोळ नानापरीचीं वाद्यें । वाजती वोजा रे ।
रानींच्या मयुरा नृत्या पै नये । तुजविण मेघराजा रे ॥२॥ जळाविण
जळचर पक्षीविण पिलियासी । तैसे जालें नामयासी रे । शंखचक्र
गदा पद्म पितांबरधारी । अद्भुनि कां न पावशी रे ॥३॥

96 तान्हेलिया जाय उदका लागोनी । पारधी देखोनी मुरडे वेगीं
॥१॥ तैसे तुझे चरण विसरलों देवा । संसार केशवा देखोनियां ॥२॥
तैसी परि मज जहाली जाण देवा । नामा उभा केशवा विनवितो
॥३॥

97 तान्हेलों भुकेलों । तुझेनि नामें निवालों ॥१॥ तहान नेणें भूक
नेणें । अखंड पारणें नामीं तुझ्या ॥२॥ अमृतलिंग केशव हा चित्तीं
। तेणें नामया तृप्ति अखंडित ॥३॥

98 तापत्रयअग्निची जळतसे सगडी । आहाळोनि कोरडी जाली
काया ॥१॥ केव्हां करुणाघना वोळसी अंबरीं । निवविशी नरहरी
कृपादृष्टी ॥२॥ शोकमोहाचिया झळंबलों जाळीं । क्रोधाचे काजळीं
पोळतसें ॥३॥ चिंतेचा वोणवा लागला चहुंकडां । प्राण होय

व्याकुळा धांव देवा ॥४॥ धांवधांव करुनाघना तुजविण । नामा
म्हणे प्राण जातो माझा ॥५॥

99 तुज गीतीं गातां न येसी पांडुरंगा । प्रेमेंचि दडूं गा पायांपाशीं
॥१॥ वांकडें तिकडें जैसैं आलें तैसैं । गावया उल्हास उगवला ॥२॥
त्याचि भरें तोंडा आलें तें बोलतों । नाम मुखीं घेतों अखंडित ॥३॥
तुझा म्हणवितों सांभाळावें देवा । नामया केशवा सर्वकाळ ॥४॥

100 तुज दिलें आतां यत्न करी याचा । जीवभाव वाचा काया
मनं ॥१॥ भागलों दातारा शीण जाला भारी । आतां मज तारी
अनाथासी ॥२॥ नेणताम सोसिली तयांची आटणी । नव्हतीं हीं
कोणी कांहीं माझीं ॥३॥ वर्स नेणें दिशा हिंडती मोकाट । इंद्रिय
सुसाट सर्व पृथ्वी ॥४॥ येरझार फेरा शिणलों सायासीं । आतां
हृषिकेशी अंगिकारीं ॥५॥ नामा म्हणे मन इंद्रियाचें सोयी । धांव
यासी कायी करुं आतां ॥६॥

101 तुज नेणों ग महेशा । म्हणुनि आलों गर्भवासा । अंध कूर्पी
पडिला जैसा । रात्रिदिवसा तो नेणों ॥१॥ तुझिया नामाची सांगडी
। देई ते न खंडी । पावेन मी पैलथडी । त्या सांगडी आधारें ॥२॥
कामक्रोधादि जलचरीं । कासाविस जालों भारी । व्याकुळ होय
चिंतालहरी । दुःखें भारी दाटलों ॥३॥ कल्पना वेली गुंडाळली पायीं
। तेणें बुडें विषडोहीं । भंवतें पाहे तंव कोणहे नाहीं । मग तुज
ध्यायीं विश्वेशा ॥४॥ मज बांधुनी कर्मदोरी । घातलें संसारा दुर्धरीं
। मायानदीचां महापुरीम । वाहावलों गादातारा ॥५॥ ऐसा
खेदखिन जालों बहुवस । न देखें विश्रांतीची वास । विनवी नामा
विष्णुदास । गर्भवास पुरे आतां ॥६॥

102 तुज विकोनी घातली वोर । मज बोलतोसी ॥१॥ उच्छिष्ट
शिदोरी घेऊनिया करीं । भक्तांचा भिकारी तूंचि एक ॥२॥ चोर

आणि शिंदळू चाळविलें गोविळें । अनंत मर्दिले दुष्टकाळ ॥३॥
नामा म्हणे केशवा सांगेन वर्म । ऐकतां न राहे संतांचें कर्म ॥४॥

103 तुजवांचोनि कांहीं गोड न वाटे जीवा । मज दिव्य केशवा
पाय तुझे ॥१॥ लौकिकापासुनि कधीं सोडविसी । सांग हृषिकेशी
उघडोनि ॥२॥ तुझे पाय दिव्य तुझे पाय दिव्य । तुझे पाय दिव्य रे
दातारा ॥३॥ नामा म्हणे जिद्धे काढीन मी रवा । तुझे पाय केशवा
दिव्य मज ॥४॥

104 तुजविण आम्हां कोण हो पोषिता । अहो जी कृपावंता
पंढरिराया ॥१॥ न करीं विठुला आतां लाजिरवाणें । मी तुझें पोसणें
पांडुरंगा ॥२॥ काकुळती कोणा येऊं हो मी आतां । अनाथाचे नाथा
विठुला तूं ॥३॥ एक वेळ आतां पाहे मजकडे । नामा म्हणे वेडें रंक
तुझें ॥४॥

105 तुझा दास मी तों राहिलों होवोनि । बोल चक्रपाणि पुरे
आतां ॥१॥ जावो प्राण आतां न सोडीन संग । नव्हति वाउगे बोल
माझे ॥२॥ श्रुति स्मृति वेद काव्यें ही पुराणें । तीं तुज भूषणें सुखें
मानूं ॥३॥ काय हानि जाली सांगा मजपाशीं । उद्धारा जगासी
नामा म्हणे ॥४॥

106 तुझा माझा देवा कां रे वैराकार । दुःखाचे डोंगर दाखविशी
॥१॥ बळें बांधोनियां देसी काळा हातीं । ऐसें काय चितीं आलें
तुझ्या ॥२॥ आम्हीं देवा तुझी केली होती आशा । बरवें हृषिकेशा
कळों आलें ॥३॥ नामा म्हणे देवा करा माझी कींव । नाहीं तरी
जीव घ्यावा माझा ॥४॥

107 तुझा विष्णुदास म्हणतात जर्गी । नाहीं माझें अंगीं प्रेमभाव
॥१॥ तेणें थोर लाज वाटे पंढरिराया । ये माझ्य हृदया एक वेळां
॥२॥ द्वैताद्वैत भाव आहे माझे ठायीं । अनुभव नाहीं स्वरूपाचा

॥३॥ देखावेखीं बैसैं संतांचे संगतीं । नाही माझे चितीं ध्यान तुझें
॥४॥ साकारलें रूप तें दिसे चर्मचक्षु । परी नाही वोळखी केवळ
मनं ॥५॥ नामा म्हणे माझा उजळ करीज माथा । भेटी देउनी संतां
निरवीं मज ॥६॥

108 तुझिया चरणाची न संडी मी आस । मग होत गर्भवास
कोटिवरी ॥१॥ हेंचि मज द्यावें जन्मजन्मांतरीं । वाचे नरहरी नाम
तुझें ॥२॥ कृपेचें पोसणें मी गा येक दिन । माझा अभिमान न
संडावा ॥३॥ नामा म्हणे मज चाड नाही येरे । इतुकेंचि पुरे
केशिराजा ॥४॥

109 तुझिया चरणाचें तुटतां अनुसंधाण । नेलें माझें मन षड्वर्गीं
॥१॥ धांव गा विठ्ठला सोडवीं आपुला दास । थोर कासावीस केलों
बापा ॥२॥ कर्म कुळाचार क्रोध हा अनिवार । मदें निरंतर भ्रांत
केलें ॥३॥ मछरें तुजसी दुरावलें देवा । लोभें केला गोवा गर्भवासी
॥४॥ दंभ रसातळीं जातसे घेऊनि । विश्वचक्षु होउनि पाहसी कैसा
॥५॥ नामा म्हणे मज तुझाचि भरंवसा । अनाथा कुंवसा होसी देवा
॥६॥

110 तुझिया चरणाचें तुटतां अनुसंधान । जाती माझे प्राण
तत्क्षणीं ॥१॥ मग हें ब्रह्मज्ञान कोणापें सांगसी । विचारीं मानसीं
केशिराजा ॥२॥ वदनीं तुझें नाम होतांचि खंडणा । शतखंडरसना
होइल माझी ॥३॥ सांवळें सुंदर रूप तुझें दृष्टी । न देख्तां उन्मळती
नेत्र माझे ॥४॥ तुज परतें साध्य आणिक साधन । साधक माझें
मन होईल भ्रान्त ॥५॥ नामा म्हणे केशवा अनाथाचा नाथ । झणीं
माझा अंत पाहसी देवा ॥६॥

111 तुझिया पायांचें प्रमाण हेंज माझें । चरण कमळ तुझे
विसंबेना ॥१॥ संसाराच्या गोष्टी कीट जाले पोटीं । रामकृष्ण कंठीं
माळ घाल ॥२॥ दुरोनियां देखें गरुडाचें वारिकें । गोपाळा सारिखें

चतुर्भुज ॥३॥ नामा म्हणे विठो जन्मजन्मांतरीं । ऋणि करुनि करीं
घेई मज ॥४॥

112 तुझिया संतांची अंगसंगति । ते शिणलिया विश्रांति
संसारिया ॥१॥ श्रवण कीर्तन ध्यान घडे अनायासें । भेदभ्रम नासे
तेचि क्षणीं ॥२॥ ऐसें भाग्य मज देसी कवणें काळीं । होईन
पायधुळी वैष्णवांची ॥३॥ वदनीं तुझें नाम वसे निरंतर । राखीन
त्यांचे द्वार थोर आशा ॥४॥ येतां जातां मज करिती सावधान ।
वदनीं कृष्ण कृष्ण म्हणविती ॥५॥ कामधेनु घरीं असे प्रसवली । ते
विकावया नेली दैवहतें ॥६॥ पंथी पडिला पायां लागे चिंतामणी ।
पाषाण म्हणऊजि उपेक्षिला ॥७॥ तैसी परी मज जाहली अधमा ।
चुकलों तुझ्या वर्मा केशिराजा ॥८॥ नामा म्हणे थोर खंती वाटे
जीवा । कृपा करुनि ठेवा कर माथां ॥९॥

113 तुझिये चरणीं असती दोनी भाव । तरीच हा जीव नरककुंडीं
॥१॥ बोल बोले एक मनीं असे आणिक । तरी तयासी देख दोनी
बाप ॥२॥ तुजविणा सुख आणिकांचें मानी । तरी मज जननीज
दोनी देवा ॥३॥ नामा म्हणे माझा सत्याचा साहाकारी । आस मी न
करी आणिकांची ॥४॥

114 तुझे चरणीं चित्त रंगलें अनुरागें । बुहजन्मीं वियोगें शिणलें
होतें ॥१॥ आलाळलें पोळलें तापत्रयीं पीडिलें । तृष्णें विभांडिलें
नानापरी ॥२॥ काम क्रोध लोभ दंभ मद मत्सर । इहीं निरंतर
जाजावलें ॥३॥ बुडतिया अवचटें लाभे पै सांगडी । ते जीवें न
सोडी तैसें जालें ॥४॥ नामा म्हणे केशवा तूं कृपेचा सागर । झणीं
माझा अव्हेर करिसी देवा ॥५॥

115 तुझे पायीं माझ्या मनें दिली बुडी । इंद्रियें बापुडीं वेडावलीं
॥१॥ आतां विषयसुख जाणावें कवणें । जाणोनि भोगणें कवणें
स्वामी ॥२॥ देह सहज स्थिति राहिले निष्काम । हृदयीं सदा प्रेम

ओसंडत ॥३॥ नामा म्हणे देवा भक्तजनवत्सला । क्षण जीवावेगळा
न करीज मज ॥४॥

116 तुझें गुणनाम ऐकतां श्रवण नाराध्ये । अवलोकन करित
नयन नाराध्ये । पूजन करितां कर नाराध्ये । ऐसी नाराणुक द्यावी
कमळापती ॥धु०॥ नरहरि या नामें उदंड । केव्हांही नसावें रिकामें
तोंड । खांदीं सतत करंडा वाहे । मस्तकीं अखंड निर्माल्य राहे ।
नेत्रीं आनंदजळ वाहे । यामध्ये देवा झणें कांहीं उणें होय ॥१॥
तुझेनि प्रसादें जठर पोसिलें । चरणोदकें तृष्णाहरण केलेंज । नामें
नृत्य करितां मन हें निवालें । दंडवत घालितां श्रम हरले ॥२॥ गता
शयनीं विसर न द्यावा श्रीरामा । यापरी निश्चित परमात्मा । तूं
आलिया निवारिसी श्रमा । ऐसें केशिराजा विनवितो नामा ॥३॥

117 तुझें नाम म्हणतां सुलभ अनंता । दुर्लभ म्हणतां अंतकाळीं
॥१॥ तैसें तुवां मज केशवा करावें । हृदयीं भेदावें नाम तुझें ॥२॥
मुके पशु पक्षी वृक्ष आणि पाषाण । तया नारायणा गति कैसी
॥३॥ नामा म्हणे कैसें केशवा सांगणें । अज्ञानी ते नेणें कवणेंपरी
॥४॥

118 तुझें प्रेम माझे हृदाय आवडी । चरण मी न सोडी पांडुरंगा
॥१॥ कशासाठीं शीण थोडक्याकारणें । काय तुज उणें होय देवा
॥२॥ चंद्र चकोराचा पुरवी सोहळा । काय त्याच्या कळा न्यून होती
॥३॥ नामा म्हणे मज अनाथा सांभाळी । हृदयकमळीं स्थिर राहे
॥४॥

119 तुझें प्रेम माझ्या दाखवीं मनातें । मग तुझ्या चरणातें न
विसंबें ॥१॥ कासया शिणविसी थोडिया कारणें । काय तुझें उणें
होईल देवा ॥२॥ चातकाची तहान पुरवी जळधर । काय त्याची
थोरी जाऊ पाहे ॥३॥ चंद्र चकोराचा पुरवी सोहळा । काय त्याच्या
कळा न्यून होती ॥४॥ कूर्मी अवलोकीं आपुलिया बाळा । काय

तिच्या डोळां दृष्टि नासे ॥५॥ नामा म्हणे देवा तुझाचि भरंवसा ।
अनाथा कुंवसा होसी तूंचि ॥६॥

120 तुझ्या पायीं चित्त रंगलेसैं माझें । नाहीं केशिराजें ऐसैं केलें
॥१॥ उठवितां काय होईल संतोष । मज अभाग्यास मोकलीलें ॥२॥
प्रपंच कावाडी न घाली मज दृढ । नको वाडें कोड झणीं देवा ॥३॥
नामा म्हणे भावें विनंति समस्तां । नको भंगू आतां प्रेमपान्हा ॥४॥

121 तुवां येथें यावेम कीं मज तेथें न्यावें । खंती माझ्या जीवें
मांडियेली ॥१॥ माझें तुजविण येथें नाहीं कोणी । विचारावें मनीं
पांडुरंगा ॥२॥ नामा म्हणे वेगीं यावें करुणाघना । जातो माझा प्राण
तुजलागीं ॥३॥

122 तूं आकाश मी शामिका । तूं लिंग मी साळूंका । तूं समुद्र
मी चंद्रिका । स्वयें दोन्ही ॥१॥ तूं वृंदावन मी चिरी । तूं तुळशी मी
मंजिरी । तूं पांवा मी मोहरी । स्वयें दोन्ही ॥२॥ तूं चांद मी चांदणी
। तूं नाग मी पद्मिणी । तूं कृष्ण मी रुक्मिणी । स्वयें दोन्ही ॥३॥
तूं नदी मी थडी । तूं तारूं मी सांगडी । तूं धनुष्य मी स्तविता । तूं
शास्त्र मी गीता । तूं गंध मी अक्षता । स्वयें दोन्ही ॥५॥ नामा म्हणे
पुरुषोत्तमा । स्वयें जडलों तुझ्या प्रेमा । मी कुडि तूं आत्मा । स्वयें
दोन्ही ॥६॥

123 तूं माझी जननी काय गे साजणी । विडुले धांवोनि भेट देई
॥१॥ डोळे माझे शिणले पाहतां वाटोली । अवस्था दाटली
हृदयामाजीं ॥२॥ मी तुझें पाडस गुंतलों भवपाशीं । मात्ते धीर
तुजसी कैसा धरवला ॥३॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज । क्षुधें
पीडिलों मज विसरशी ॥४॥ तूं माझी माउली मी तुझें वोरस ।
पुढती पुढती वास पाहतसे ॥५॥ नामा म्हणे विडुले आस पुरवीं
माझी । ओरसे वेळां पार्जी प्रेमपान्हा ॥६॥

124 तूं माझी माउली मी बो तुझा तान्हा । पाजी प्रेमपान्हा
पांडुरंगे ॥१॥ तूं माझी गाउली मी तुझें वासरूं । नको पान्हा चोरूं
पांडुरंगे ॥२॥ तूं माझी हरिणी मी तुझें पाडस । तोडी भवपाश
पांडुरंगे ॥३॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज । चारा घाली मत्र
पांडुरंगे ॥४॥ कासवीची दृष्टी सदा बाळावरी । तैसी दया करीं
पांडुरंगे ॥५॥ नामा म्हणे विठो भक्तीच्या वल्लभा । मागें पुढें उभा
सांभाळिसी ॥६॥

125 तूं माय माउली आस केली थोरी । वास निरंतरीं पंढरिये
॥१॥ स्वरूप दाखवी एक वेळां मज । धरूं नको लाज पांडुरंगा
॥२॥ नामा म्हणे तुज भक्तिचिये पै पिसें । पुरविसी आस दुर्बळाची
॥३॥

126 तूं माय माउली म्हणोनि आस केली । विठुलें पाहिली वास
तुझी ॥१॥ मज कां मोकलिलें कवणा निरविलें । कठिण कैसें जालें
हृदय तुझें ॥२॥ तुजविण जिवलग दुजें कोण होईल । तें माझें
जाणेल जडभारी ॥३॥ मी दोन अपराधी तुझा सरणागत । तुजविण
माझें हित करिल कोण ॥४॥ करुणा कल्लोळिणी अमृत संजीवनी
। चिंतितो निर्वाणीं पाव वेगीं ॥५॥ नामा म्हणे तुजविण जालों
परदेशी । केव्हां सांभाळिसी अनाथनाथे ॥६॥

127 त्यां चाळविलें अनंत सेवका । तोचि चाळा मज दाविसी
निका ॥१॥ आदि अंतीं तुझ्या जाणितल्या खुणा । आतां काय
करिसी पंढरीच्या राण्या ॥२॥ भलारे भला मज जालासि शहाणा ।
भेष पळविलें शास्त्रपुराणा ॥३॥ नामा म्हणे केशवा मज मारून
दवडी । पुढती न धरावि सोय माझी पुढती फुडी ॥४॥

128 दंभें गर्वें मदें घेरलेंसे भारी । अनुस्रलों केसरी पंचानना ॥१॥
तूतें वेद नेणें तूतें शास्त्र नेणें । तुझें नाम नेणें गातूं असे ॥२॥

त्रिविद्या तूं पारु दोहींचा वृत्तांतु । सत्त्व राहे तीतूं जयालागीं ॥१॥
निर्गुण निराकार केशव उदार । नामा म्हणे पार उतरतील ॥४॥

129 दाविसी अनंता स्वरूपें अनेक । वाउगाचि शोक वाढविसी
॥१॥ आपुल्या मानसीं विचारूनि पाहे । सावधान होये तुझे पाई
॥२॥ नामा म्हणे नाम विर्वाणीचें बीज । मजसाठीं गुज दावियेलें
॥३॥

130 दास जाल्यावरी करिसी उदास । मनीं तें तुम्हांस आणी देवा
॥१॥ सोशिले प्रवास जन्मजन्मांतर । करिसी अव्हेर आम्हांलागीं
॥२॥ भार खांद्यावरी घेऊनी हिंडवी । होसी मजविशि पाठमोरा
॥३॥ श्रान्त सावकाश गाती इतिहास । काय कासाविस होय तुम्हां
॥४॥ नामा म्हणे नको वाउगे उदीम । न सोडीं मी नाम केल्या
कांहीं ॥५॥

131 दिवस गेले वायांविण । देवा तुज न रिघतां शरण । बाळत्व
गेलें अज्ञानपण । तैं आठवण नव्हेचि ॥१॥ आला तारुण्याचा
अवसरु । सर्वेचि विषयाचा पडिभरु । कामक्रोध मदमछरु । अति
व्यापारु तृष्णेचाअ ॥२॥ सर्वेचि वृद्धपण पातलें । सकळ इंद्रियें
सोडिलें । देहन करीच म्हणितलें । आंतर पडलें भक्तीसी ॥३॥
कांही हित नव्हेची माझें । दास्य न घडेचि तुझें । आयुष्य वेचिलें
वीण काजे । धरणी वोडें पै जालोम ॥४॥ पुनरपि जन्मा येईन
मागुता । कोण जाणे कैसी अवच्छा । तुज मी ध्याईन अनंता ।
ऐसा लहाना कैज होईन ॥५॥ तुझ्या नामाचा वोरस । तेणें चुके
गर्भवास । नामा म्हणे विष्णुदास । देई सौरस आपुलें नामीं ॥६॥

132 दुरुनि आलों तुझिया भेटी । सांगावया जिवींच्या गोष्टी गा
विठोबा ॥१॥ बोल गा बोल मजशी कांहीं । दृष्टी उघडुनी मजकडे
पाही गा विठोबा ॥२॥ अरे तूं कृपाळु दीनाचा । महा उदार थोरा
मनाचा गा विठोबा ॥३॥ भक्ते पुंडलिकें गोविलासी लोभें । प्रेमें

प्रीतीच्या वालभें गा विठोबा ॥४॥ युगें अठ्ठावीस भरलीं । धणी
अजुनी नाहीं पुरली गा विठोबा ॥५॥ प्राण होती माझे कासाविस ।
नामा म्हणे कां धरिलें उदास गा विठोबा ॥६॥

133 दुर्घट तें दुःख लागों नेदी भक्ता । त्याची तुज चिंता असे
फार ॥१॥ आणि प्रकार घडे तो निकट । पैठणीं प्रकट रूप दावीं
॥२॥ जेथुनि सत्वर निघाले स्वदेशा । मुक्त केलें महिषा मार्गी जाण
॥३॥ जाणती प्रेमळ कीर्तनासी नर । समाधि निरंतर म्हणे नामा
॥४॥

134 देव दगडाचा भक्त हा मावेचा । संदेह दोघांचा फिटे कैसा
॥१॥ ऐसे देव तेहि फोडिले तुरकीं । घातले उदकीं बोभातीना ॥२॥
ऐसिया देवासी वाहिले टिळे डोळे । भक्त बाळे नागविले ॥३॥
ऐसीहि दैवतें नको दावूं देवा । नामा म्हणे केशवा विनवितसे ॥४॥

135 देवा तुज आम्हीं दिधलें थोरपण । पाहें हें वचन शोधूनियां
॥१॥ नसतां पतित कोण पुसे तूतें । सांदीस पडतें नाम तुझेंज ॥२॥
पतित अमंगळ जालों तुज साह्य । खरें खोटें पाहे विचारोनी ॥३॥
रोग व्याधि पीडा जनांसी नसती । तरि कोण पुसती विद्यालार्गीं
॥४॥ कल्पनेची बाधा झडपे संसारीं । म्हणुनि पंचाक्षरी श्रेष्ठ जर्गीं
॥५॥ नामा म्हणे विठो दैवें आलों घरा । नको लावूं दारा
आम्हालार्गीं ॥६॥

136 देवा तुझी अवज्ञा घडे । तयाचे दास होती वांकुडे ।
व्याधिविण देह पीडे । बुडे सागरां चितेच्या ॥१॥ देवा तूं होसी
उदासीन । तरी हांसती सकळैक जन ॥२॥ देवा तूं नाहीस जयाचेंज
चितीं । सोनें धरिल्या होये माती । पीक न पिके तयाचे शेतीं ।
पेंवीं पाणी रिघतसे ॥३॥ सेवा करी जयाचे घरीं । तींचि होतीं
पाठमोरीं । इष्टमित्र सज्जन सोयरीं । आप्त वैरी होऊनि ठाके ॥४॥
ठेवा ठेविला चुके आपण । मागतोचि मागे जाण । सत्यास घडे

आपदास्तपण । बोले तितुकें लटिकेची ॥५॥ ऐसा अनुभव घडला
मज । म्हणोनि बा शरण आलों तुज । नामा म्हणे केशिराज । कृपा
करीं दातारा ॥६॥

137 देवा तूं प्रथम कर्म भोगिसी । सगरीं जळचरूं मछ जालासी
। कमठे पाठीं न संडी कैसी । मर्में कावाविसी केलेंज तुज ॥१॥
अपवित्र नाम आधीं वराह । याहुनि थोर कूर्म कांसव । अर्ध सावज
अर्ध मानव । हे भवभाव कर्माचे ॥२॥ खुजेपणीं बळीसी पाताळीं
घातलें । तेणें कर्में तयाचें द्वार रक्षिलें । पितयाचेम वचनीं मातेसी
वधिलें । तें कर्में भोगविलें अंतरली सीसा । भालुका तीर्थी वधियेलें
अवचिता । नाम अच्युता तुज जाहलें ॥४॥ ऐसा कष्टी होउनि
बोध्य राहिलासी । तूं कलंकी या लोका भारिसी । आपल्या
दोषासाठीं आणिका दंडिसी । निष्कलंक होसी नारायणा ॥५॥ ऐसा
तूं बहुतां दोषीं बांधलासी । पुढीलाचीं जन्में अवगतोसी । विष्णुदास
नामा म्हणे हषिकेशी । तुझी भीड कायसी स्वामियाहो ॥६॥

138 देवा निढळावरी हात दोन्ही । पाहें चक्रपाणि वाट तुझी ॥१॥
धांव गा धांव सख्या पांडुरंगा । जीवीं जिवलगा मायबापा ॥२॥
तुजविण ओस दिसती दाही दिशा । आणि धांव जगदीशा मजसाठीं
॥३॥ नामा म्हणे काय बैसलों निवांत । धांवतो अनंत भक्तांसाठीं
॥४॥

139 देवा माझें मन आणि तुझे चरण । एकत्र करोन दिधली
गांठी ॥१॥ होणार तें हो गा सुखें पंढरीनाथा । कासया शिणतां
वायांविण ॥२॥ माझिया अदृष्टीं ऐसेंचि पै आहे । सेवावे तुझे पाय
जन्मोजन्मीं ॥३॥ असतां निरंतर येणें अनुसंधानें । प्रारब्ध भोगणें
गोड वाटे ॥४॥ हृदयीं तुझें रूप वदनीं तुझें नाम । बुद्धि हे निष्काम
धरिली देवा ॥५॥ नामा म्हणे तुझीं पाउलें चिंतितां । जाली
कृतकृत्यता जन्मोजन्मीं ॥६॥

140 देवा माझें मन करोनि स्वाधीन । निमोले स्वामीपण भोगिसीना ॥१॥ फुकाचा कामारा वोळगे निरंतर । न घाली तुज भार कल्पनेचा ॥२॥ तुज नलगे देणें मज नलगे मागणें । असेन अनुसंधानें चरणाचेनि ॥३॥ नामा म्हणे केशवा तूं सर्व जाणता । समर्थीच्या उचिता चुकों नको ॥४॥

141 देवा माझें मन ठेवीं तुझे चरणीं । घालीं माझें नयनीं रूप तुझें ॥१॥ मज या लोकांचा शीण असे मनांत । तुजचि चिंतित हृदयकमळीं ॥२॥ चंदनाच्या दृतीं वेधले तरूवर । सबाह्य अभ्यंतर काय जालें ॥३॥ सरिता सिंधुमाजी मिळोनि लपाली । सागरची जाली एकसरें ॥४॥ लवण जळाचें प्रसिद्धचि असे । ऐक्यभावं वसे न दिसे कांहीं ॥५॥ नामा म्हणे शरण आलों केशिराजा । ऐसा भावो माझा करी वेगीं ॥६॥

142 देशीं परदेशीं जालों तुजविण । माझें समाधान कोण करी ॥१॥ चातक चकोरापरी पाहे वास । तूं कां गे उदास पांडुरंगे ॥२॥ नामा म्हणे चित्त देई माझ्या बोला । जीउ हा उरला तो निघों पाहे ॥३॥

143 देह जावो अथवा राहो । पांडुरंगीं दृढ भावो ॥१॥ चरण न सोडी सर्वथा । तुझी आण पंढरीनाथा ॥२॥ वदनीं तुझें मंगळनाम । अखंड सदोदित प्रेम ॥३॥ जैसा तैसा असेल भाग । तैसा तैसा घडेल योग ॥४॥ नामा म्हणे केशवराजा । केला पण चालवी माझा ॥५॥

144 देह जावो हेंचि घडी । पाय हरिचे न सोडी ॥१॥ क्लेश होत नानापरी । वाचे रामकृष्ण हरी ॥२॥ नाचूं वैष्णवांचे मेळीं । हांक विडुल आरोळी ॥३॥ नामा म्हणे विठोबासी । जें तें घडो या देहासी ॥४॥

145 धरोनि हस्तक बैससी एकांती । भक्तासी श्रीपती सर्वकाळ
॥१॥ दाखवीं चरण दाखवीं चरण । दाखवीं चरण धांवे नेटें ॥२॥
सर्व आचरण दाविसी प्रकार । कल्पना अंधार निमित्याचा ॥३॥
नामा म्हणे होसी चतुर आपण । आमुचें निर्वाण पाहूं नको ॥४॥

146 धांडनियां मिठी घालीन संतचरणीं । सांगे वचनींचे गुज
तुम्हां ॥१॥ विठोबाच्या गांवा यारे मनीं येकवेळां । फारा आहाळला
जीव माझा ॥२॥ आनंदाचें जीवन पाहिन श्रीमुख । शोकमोहदुःख
हरती माझे ॥३॥ विटेसहित चरण देईन आलिंगन । तेणें माझी तनु
वोल्हावेल ॥४॥ तुम्ही माझे आवडते अंतरंग । माझे जिवलगा
प्राणसखे ॥५॥ नामा म्हणे विठो कृपेची माउली । तेव्हां ते साउली
करिल मजा ॥६॥

147 धांवुनि जाईन श्रीमुख पाहीन । इडापिडा घेईन विठोबाची
॥१॥ तया सुखा दृष्टि लागेल वो झणीं । मग मी साजणी काय
करूं ॥२॥ म्हणोनि माझें चित्त व्यापिलें उद्वेगें । सिणलें मी उबगें
जन्मोजन्मीं ॥३॥ धरोनियां घालीं जीवाचे अंतरीं । आंतोनि बाहेरी
जाऊं नेदीं ॥४॥ वासना पापिणी करील पायरव । मग हा अनुभव
कोठें पाहूं ॥५॥ वृत्तिसहित करीन मनाचें सांडणें । न विसर्बें प्राणें
म्हणे नामा ॥६॥

148 धेनु विये क्नीं तीसि कैचि सुयणी । तरीं ते वत्स स्तनीं
लावी कवण ॥१॥ भुजंगाचीं पिलीं उपजतांचि वेगळीं । त्यांसी डेखूं
शिकविलें हो कोणी ॥२॥ सहज लक्षण जयाचिये ठायीं । तो
आपुलिये सोई धांवतसे ॥३॥ उपजतांचि फूल मोगर्यांच्या माथां ।
त्यासी परिमळता कोणे लावियेली ॥४॥ कडू दुध्याच्या आळयासी
साखर दूध घातलें । ते अधिकचि कडुवाळें कवणें केलें ॥५॥
गाळिला तोडिला खंड विखंडी । ऊंन न संडी सोय गोडीसी ॥६॥
नामा म्हणे तैसें आहे गा श्रीहरी । साईचे व्यपारीं घेईन तूतें ॥७॥

149 न विचारितां बळि घातला पाताळीं । सर्वेचि कणव उपजली
तये वेळीं । द्वार न संडिसि कवणेकाळीं । ऐसी तुझी करणी दातारा
॥१॥ अगा केशवा सुजाणा । गार्हाणें सांगू कवणा । तुझिये नामें
तुटे बंधना । देवकीनंदना वासुदेवा ॥२॥ वसुदेव बांदवडी । आपदा
करोन एवढी । मग त्या कंसा केवीं धाडी । मोक्ष तया दिधला ॥३॥
सुदामा सांगातें जेवी । धान्य मागे गांवोगांवीं । आपदा करोनि बहू
ही । मग त्यासी राज्य दिधलें ॥४॥ जोहरीं सुदलें पांडवां । सर्वेची
उपजली कणवा । अग्निपासोनी केशवा । रक्षियेलें तयांसी ॥५॥
सभा पिसुनाची दाटली । द्रौपदी वस्त्रें आसुडली । एवढी आपदा
करविली । मग वस्त्रें पुरविलीं तियेतें ॥६॥ दैत्यें गांजियला प्रल्हाद ।
तुझ्या नामाचा घेतला छंद । एवढा करुनियां खेद । मग त्या दैत्या
वध केला ॥७॥ विभीषना हाणितल्या लाथा । लंका दिली त्या
उचिता । समर्थे केलें तें बरवें आतां । तूं रघुनाथा ऐकें पै ॥८॥
आम्ही लाडके डिंगर । माझें बोलणें उद्धट फार । तूं तंव कृपेचा
सागर । उतरी पार म्हणे नामा ॥९॥

150 नको गा मोकलूं दीना पंढरिनाथा । तुजविण आतां कोण
पावे ॥१॥ अपराधाच्या पोटीं पाहूं नको कांहीं । ये गे विठाबाई
झडकरी ॥२॥ माझ्या दोषासाठीं पाठमोरा होसी । पावन ब्रीदासी
लागे बोल ॥३॥ नामा म्हणे जननी तूंचि चराचर । तारिले अपार
जड जीव ॥४॥

151 नमन करीन द्वारकानायका । पांडव पालका देवराया ॥१॥
आतां मी गाईन गुण नाम कीर्ति । जेणें चारी मुक्ति दासी होती
॥२॥ साधक लोकांसी हेंचि पै साधन । ब्रह्म सनातन वश होय
॥३॥ नामा म्हणे सर्व सारांचें हें सार । जेणें निरंतर निरंतर सुख
वाटे ॥४॥

152 नलगे तुझी भुक्ति नलगे तुझी मुक्ति । मज आहे विश्रान्ति
वेगळीच ॥१॥ माझें मज कळलें माझें मज कळलें । माझें मज

कळलें प्रेमसुख ॥२॥ न करीं तुझें ध्यान नलगे ब्रह्मज्ञान । माझी
आहे खूण वेगळीच ॥३॥ न करीं तुझी स्तुति न वाखाणीं कीर्ति ।
धरलसि ते युक्ति वेगळीच ॥४॥ नामा म्हणे नाम गाईन विविकल्प
। येसी आपोआप गिवसित ॥६॥

153 नव्हे माझें कांहीं नेणे तुजविण । दुजे वोझें घेऊनि जड बहु
॥१॥ रंग नानासूत्रिं अनेक पुतळे । तैसा तुझा खेळ नकळे कोणहा
॥२॥ नामा म्हणे तुझी नकळे करणी । जन्मोजन्मीं चरणीं ठेवीं मज
॥३॥

154 नापिकाचे परि वरी बरी बोडी । परि अंतरींची वाढी उणी
नव्हे ॥१॥ तैसें माझें मन न राहे समूळीं । प्रपंच कवळी दाही दिशा
॥२॥ भक्ति प्रेमभाव वरी वरी दावी । अंतरीं आटवी घराचार ॥३॥
मी लटिका जाण असे परोपरी । तारी भवसागरीं म्हणे नामा ॥४॥

155 नाम गाऊं नाम ध्याऊं । नामें विठोबासी पाहूं ॥१॥ आम्ही
दैवाचे दैवाचे । दास पंढरिरायाचे ॥२॥ टाळ दिंडी घेऊनि हातीं ।
केशवराज गाऊं गीतीं ॥३॥ नामा म्हणे लाखोली सदा । अनंत नामें
वाहूं गोविंदा ॥४॥

156 नामयाचें प्रेम केशवची जाणें । केशवासी राहणें
नामयापासीं ॥१॥ केशव तोचि नामा तोचि केशव । प्रेमभक्तिभाव
मागतसे ॥२॥ विष्णुदास नामा उभा केशवद्वारीं । प्रेमाची शिदोरी
मागतसे ॥३॥

157 नामें तरूं अवघे जन । यमपुरीं घालूं वाण ॥१॥ करूं
हरिनामकीर्तना । तोडूं देहाचें बंधन ॥२॥ करूं हरिनामाचा घोष ।
कुंभपाक पाडूं ओस ॥३॥ ऐस नामा यशवंत । विठोबाचा
शरणागत ॥४॥

158 नावडे प्रपंच तापत्रय माया । येई धांवोनियां केशिराजा ॥१॥
भवभयें फार भ्यालों जन्मांतरा । चौर्यांशींचा फेरा बुडवितो ॥२॥
सत्कथा श्रवण नाम संकीर्तन । न घडे भजन मज देवा ॥३॥
नवविधा भक्ति कवणें केली कैसी । नामा म्हणे ऐसी दावी माते
॥४॥

159 निंदा आणि स्तुति तुझीच करणें । परि आणिकांचे न घेणें
गुणदोष ॥१॥ वैर अथवा सख्या तुझियेच । परि न पडो हृदयीं
विसर तुझा ॥२॥ दास्य अथवा सत्ता गोपाळांचे परी । असो तुजवरी
सर्वलोभ ॥३॥ जिणें अथवा मरणें तुझियेच द्वारीं । उदास नरहरि
करिसी झणें ॥४॥ नामा म्हणे थोर शिणलों पंढरिनाथा । स्वामीचें
नेणातां प्रेमसुख ॥५॥

160 निरंजनीं वर्नी पाषाण पै व्हावें । परी जन्मा न यावें
मागत्याच्या ॥१॥ राजाचें लेकरूं पांघरे वाकळ । तेव्हां तें सकळ
लाज कोणा ॥२॥ पोसवेना तरी दवडुनि देई देवा । नामा तुज
केशवा विनवितसे ॥३॥

161 निर्गुण नामाची अनंत कल्पना । धरुनि नारायणा व्यक्ति
येसी ॥१॥ लाज लावियेली त्या निर्गुणपणा । श्रुतींच्या वचना
वाखाणितां ॥२॥ तैसें न हो आम्ही करणीचे विलगत । नामाचे
निकट दास तुझे ॥३॥ चतुरा शिरोमणी नंदाना खिल्लारी । हें
अघटित मुरारी नाम जरी ॥४॥ तुमचे तुम्हां देवा सांगतां तें निकें ।
समर्थांसी रंकें बोलिजे केवीं ॥५॥ देवा मुगुटमणी हें बोलती पुराणें
। आणि बळिचें राखणें द्वार काय ॥६॥ अर्जुना सारथी रथा
वागविसी । उच्छिष्टें काढिसी धर्माघरीं ॥७॥ विश्वंभर नाम तुझें
कमळापति । जगीं श्रुति स्मृति वाखाणिती ॥८॥ गौळियांचे घरीं
दहीं लोणी चोरूनी । खातां चक्रपाणि लाजसीना ॥९॥ आतां
दीनानाथ ब्रीद तुझें साचें । तरी भूषन आमुचें जतन करी ॥१०॥

येर ठेवा ठेवी कायसी आम्हां आतां । विनवितो नामा केशिराजा
॥११॥

162 निर्गुणपणाच्या घेसी अभिमाना । तुन नारायणा शोधीं नामीं
॥१॥ काय तुझी भीड धरावी म्यां आतां । कृपाळु अनंता म्हणें ना
मी ॥२॥ पुंढलिकासाठीं उभा राहिलासी । ठकडा तूं होसी म्हणे ना
मी ॥३॥ नामा म्हणे नको मज चाळवण । लवकरी चरण दावींना
का ॥४॥

163 नेणे घातमात नव्हे कळावंत । शास्त्रज्ञ पंडित तोहि नव्हे
॥१॥ रंकाहुनि रंक संतांचा सेवक । मी नामधाराक विठोबाचा ॥२॥
नव्हे बहुश्रुत नव्हे ज्ञानशीळ । नव्हे मी वाचाळ तर्कवादी ॥३॥ नामा
म्हणे राया विठोचा डिंगर । नामें पैलपार पावविलों ॥४॥

164 नेणें भक्ति कांहीं करूं कैसी सेवा । हें तों मज देवा समजेना
॥१॥ करूं कैसा जप करूं कैसें ध्यान । नाहीं माझे मन स्थिर देवा
॥२॥ कामक्रोध यांची मोठी हे जाचणी । जालों वेडयावाणी
समजेना ॥३॥ नामा म्हणे माझे सांवळे विठाई । येऊनियां राही
हृदयामाजीं ॥४॥

165 नेत्र तान्हेले पाजीं पाणी । पंढरिचे मायबहिणी ॥१॥ बाळ
पालकीं करी सोर । माते आला निद्राभर ॥२॥ जागी न होसी गे
माये । प्राण जातो करूं काये ॥३॥ नामा म्हणे चक्रपाणि । चरणीं
घातली लोळणी ॥४॥

166 नेत्र माझे रोडले आठवे माहेर । कैं भेटेन निरंतर बाईयांनो
॥१॥ चतुर्भुज विठ्ठलु कैं देखेने डोळां । भक्तांचा जिह्वाळा जीव
माझा ॥२॥ येणें शोकें रे वाळलों शरीरीं । आठवतों हरि मी काय
सांगूं ॥३॥ चारी भुजा उचलोनि क्षेम देईल । कैं मज नेईल पंढरपुरा
॥४॥ काम चित्तीं न लगे आतां कांहीं मज । कैं भेटेल राजा

पंढरीचा ॥५॥ त्यासि आठवितां हृदय वो फुटे । तो कै मज भेटे
बाप माझा ॥६॥ येणें देह न पवती मग काय येउनि करिती । सांगा
काकुळती रखुमाईसी ॥७॥ वामांगीं रुक्मिणी कै देखेन दोन्ही नयनीं
। फेडीन पारणीं डोळियांची ॥८॥ जंव जंव आठवती तंव तंव उभड
येती । कोणी न सांगती विठ्ठलासी ॥९॥ ऐसें श्रवणीचें सुख कैचें
नवो देखे । येथें येऊनि बहुतेकें काय करिती ॥१०॥ गरुडटके अवघे
आकाशीं ओळले । येवोनि सांगितलें विष्णुलोकीं ॥११॥ मग
जावोनियां तया ठायां पाहें पंढरिराय । लागेन मी पायां तयाचिये
॥१२॥ याचि लागोनियां आलों लवडसवडी । सांडियेली थड मग
रोखिलासी ॥१३॥ गरुडावरी आरूढ बाप माझा जाला । मज
न्यावया आला बाईयांनो ॥१४॥ येणें हर्षें संतोष कोठेंच न माये ।
भेटला विठ्ठल माय रुक्मिणीसहित ॥१५॥ नामा जातसे माहेरा
एकला पंढरपुरा । हरी दातारा संसारा वेगळा करीं ॥१६॥

167 पंढरीनिवासा सख्या पांडुरंगा । करी अंगसंगा भक्ताचिया
॥१॥ भक्त कैवारिया होसी नारायणा । बोलतां वचना काय लाज
॥२॥ मार्गे बहुतांचे फेडियेलें ऋण । आम्हांसाठीं कोण आली धाड
॥३॥ वारंवार तुज लाज नाही देवा । बोल रे केशवा म्हणे नामा
॥४॥

168 पक्षिणी प्रभाते चारियासी जाये । पिलें वाट पाही उपवासी
॥१॥ तैसें माझें मन करी वो तुझी आस । चरण रात्रंदिवस
चितितसे ॥२॥ तान्हें वत्स घरीं बांधलेंसे दावा । तया हृदयीं धांवा
माउलीचा ॥३॥ नामा म्हणे केशवा तूं माझा सोईरा । झणें मज
अद्वेरा अनाथनाथा ॥४॥

169 पतितपावना धांवसी निर्वाणीं । ब्रीद चक्रपाणि सत्य केलें
॥१॥ काय अपराध कोणाचे पाहिले । नाहीं तुवां त्यागिलें नष्टखळां
॥२॥ अजामेळासाठीं आहार वर्जिले । बीज तें भाजिलें भवमूळ
॥३॥ नामा म्हणे नागवेंचि बरें । आतां उणें पुरें पाहूं नका ॥४॥

170 परियेसी वासने संकल्प स्वरूपे । विश्वव त्वां आटोपें वश
 केलें ॥१॥ ब्रह्मादिक तुझे इच्छेचें खेळणें । विषयाकारणें लोलिंगता
 ॥२॥ परि माझ्या मना सांडी वो समर्थे । देई मज दीनातें कृपादान
 ॥३॥ वेदशास्त्रवक्ते वित्पन्न थोरले । तृणापरीस केले हळुवट ॥४॥
 कृपणाचे द्वारीं होऊनि याचक । विसरले सुख आत्महित ॥५॥ एके
 अभिमानें भ्रांत जालें चित्त । भजती इंद्रियातेम दीनरूपें ॥६॥ शब्द
 स्पर्श रूप रसगंधे फांसा । गुंतले दुराशा तळमळित ॥७॥ येकातें
 लाविला पुत्र कलत्र धंदा । नेणती ते कदा सुखगोष्टी ॥८॥ जन्म
 मरणांचे जुपियले पांतीं । आकल्प भोगिती नाना योनी ॥९॥ ऐसे
 तुझे संगें बहु जालो हिंपुटी । पाडिली तुटी संतसंगा ॥१०॥ नामा
 म्हणे पुढती गांजिसील मज । येईल केशिराज सोडवणें ॥११॥

171 पांचमुखीं रुद्र स्वयें करी स्तुति । चहू मुखी कीर्ति वर्णी
 ब्रह्मा ॥१॥ देवी देव सर्वा विस्मयो पावती । विठोबाची ख्याति कोण
 वानी ॥२॥ परीक्षितीसाठीं प्राण त्यजी सर्व । रावणाचा गर्व स्वयें
 हाणी ॥३॥ नामा म्हणे तुज सकळ समान । माझे दोष गुण मानी
 काय ॥४॥

172 पाहतां तुझे चरण हरली भवव्यथा । पुढतीं एक चिंता
 वाटतसे ॥१॥ झणीं मुक्तिपद देसी पांडुरंगा । मग या संतसंगा कोठें
 पाहूं ॥२॥ मग हे पंढरी आनंद सोहळा । कवणाचे डोळां पाहूं देवा
 ॥३॥ मग हे हरिकथा अमृत संजीवनी । कवणाचे श्रवणीं ऐकों देवा
 ॥४॥ नामा म्हणे मज पंढरीची सोये । अनंत जन्म होये याचिलाणीं
 ॥५॥

173 पाहुनि न दिसे लौकिक वेव्हारीं । ऐसा तूं अंतरीं लावीं मज
 ॥१॥ परि तुझ्या चरणीं माझें अनुसंधान । तरी प्रेम पावन देई देवा
 ॥२॥ मनाचिये वृत्तीं अखंड तूं राहोनी । झोंपावती झणीं कामक्रोध
 ॥३॥ नामा म्हणे ऐसे पावसी तूं मातें । तरी मी जीवें तूतें व विसंबें
 ॥४॥

174 पाहूं द्यारे मज विठोबाचें मुख । लागलीसे भूक डोळां माझ्या
 ॥१॥ कस्तुरी कुंकुम भरोनियां ताटीं । अंगीं बरवंट गोपाळाच्या
 ॥२॥ जाईजुई पुष्पें गुंफोनियां माळां । घालूं घननीळा आवडीनें
 ॥३॥ नामा म्हणे विठो पंढरीचे राणे । डोळियां पारणें होत असे
 ॥४॥

175 पुंडलिक वरद आनंदें अभेद । विठ्ठल विद्गद नाम तुझें
 ॥१॥ पाव गा वेगीं मजालागीं झडकारी । बुडतों भवसागरीं तारी
 मज ॥२॥ आकांत अवसरीं स्मरिला गजेंद्र । दिनानाथ ब्रीद साच
 केलें ॥३॥ स्मरली संकटीं द्रीपदी वनवासी । धांवुनि आलासी
 लवलाही ॥४॥ प्रल्हादेज तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं । संकटापासुनि
 रक्षियेलें ॥५॥ नामा म्हणे थोर पिडिलों गर्भवसें । अखंड पाहातसें
 वाट तुझी ॥६॥

176 प्रेमपिसें भरलें अंगीं । गीतें छंदें नाचों रंगीं ॥१॥ कोणे वेळे
 काय गाणें । हें तो भगवंता मी नेणें ॥२॥ वारा धावे भलतेया ।
 तैसी माझी रंगछाया ॥३॥ टाळ मृदंग दक्षिणेकडे । आम्ही गातों
 पश्चिमेकडे ॥४॥ बोलेबाळक बोबडें । तरी तें जननीये आवडे
 ॥५॥ नामा म्हणे गा केशवा । जन्मोजन्मीं देई सेवा ॥६॥

177 प्रेमफांसा घालुनियां गळां । जितें धरिलें गोपाळा ॥१॥ एक्या
 मनाची करुनि जोडी । विठ्ठल पायीं घातली बेडी ॥२॥ हृदय
 करुनि बंदिखाना । विठ्ठल कोंडुनी ठेविला जाणा ॥३॥ सोहं शब्दें
 मार केला । विठ्ठल काकुलती आला ॥४॥ नामा म्हणे विठ्ठलासी ।
 जीवें न सोडी सायासी ॥५॥

178 बहु दिस होतों तुमचां गांवीं । आतां कृपा असों द्यावी ॥१॥
 आम्ही जातों आपुल्या गांवा । विठोबा लोभ असों द्यावा ॥२॥
 आमुचे ठायीं तुझें मन । तुझें चरण आमुचे प्राण ॥३॥ आमुचें

स्मरण असों द्यावें । लिखित पत्र पाठवावें ॥४॥ नामा म्हणे जी
केशवा । अखंड प्रेमभाव द्यावा ॥५॥

179 बहुत जन्माशेवटीं तुजशीं जाली भेटी । बहु मी हिंपुटी जालों
थोर ॥१॥ बहु कीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं । बहुत केले सुखी
शरणागत ॥२॥ बहुतां आसक्त बहुतां ओळगणा । बहुत विटंबना
जाली माझी ॥३॥ बहु फेरे पाहिले बहु दुःख साहिलें । बहु चित्त
वाहिलें दुर्भरची ॥४॥ बहुत काळ गेले बहु अन्याय केले । बहु नाहीं
जोडिलें नाम तुझें ॥५॥ नामा म्हणे केशवा एक उरली वासना ।
ध्यावी नारायणा चरणसेवा ॥६॥

180 बाप संतसभा भली । बहुता पुण्यें जोडिली । हृदयींची गोवी
आपुली । संताप्रति निवेदीन ॥१॥ आजि प्रसंग हरिभक्तीचा । हरि
स्वभावे उच्चारु वाचा । विठोबा ऋणिया रे भक्तांचा । ऋण
फेडितो भक्तांचें ॥२॥ अरे हा अनादिचा लागु करी । अरे जन्माची
उभरी भरी । आमुचा लागिया श्रीहरी । दो उत्तरीं निवडावा ॥३॥
आतां असो हा कर्मविभाग । आम्ही मागूं आपुला लागूं । जरि हा
म्हणेल निःसंगु । तयासी आम्हांसी संबंध कायसा ॥४॥ जरि हा न
लगे आमुचें ऋण । हातीं घेऊनि सुदर्शन । आम्ही करूं हरिकीर्तन
। तेथें तिष्ठत कां उभा ॥५॥ मागें चाळविलि या रिति । परि
आम्हांसि आलिया प्रचीति । ज्यासि हरिची सोय संगती । तयासि
न मनें अन्य स्थळ ॥६॥ हरि कौसाळ मल्ल म्हणती । ते अवघी रे
जाणाची भ्रांति । सेवा हरिची सांगताती । संत होती हरिकडे ॥७॥
आणिक एकू आम्हांसी आठवलें । आम्ही भांडूकरे एकले । आमुचें
केलें काय चाले । य हरिभक्तां वांचूनि ॥८॥ जे हरिभक्ति विरहित
। त्यांचें हरिचरणीं न बोधो चित्त । अवघे मिळूनि हरिचे भक्त ।
हरि व्हावा म्हणताती ॥९॥ आणिक एक नवल परि । जो याची
सेवा करी । त्याचें सर्वस्व हरी । आणि श्रिहरि नाम मिरवतु ॥१०॥
हरि आळवितां मागा उभा । आठवितां पुढें उभा । हरि ध्यातां हृदयीं
उभा । हें तंव सभा विचारा ॥११॥ आमुचें हो तेंच तुम्हीं विनवावें ।

आम्हांसि मानलें आघवें । किती येरझारीं शिणवावें । शरण रिघावें
 श्रीहरी ॥१२॥ विश्व श्रीहरिचें आघवें । म्यां गारहाणें कवणाशीं
 द्यावें । लागे तासिच मागावें । हरिविण ठावो नसे वो ॥१३॥
 वीरराया पंढरीनाथा । आतां अपंगावें शरणागता । जरी उपेक्षिंसी
 सर्वथा । वाट कोणाची पहावी ॥१४॥ नको नको निंदा स्तुति ।
 हाचि भावो हेचि भक्ति । मज नेदी पुनरावृत्ति । विष्णुदास म्हणे
 नामा ॥१५॥

181 बाळका स्तनपान करविते माता । टाळितां परता चरणीं
 लोळे ॥१॥ हातीं घेऊनि शिपटीं माय लागे पाठीं । चरणीं घाली
 मिठी परते नोहें ॥२॥ तैसें माझें मन तुजलागीं देवा । न विसंबे
 केशवा क्षनभरी ॥३॥ चातक तेथें पाणी तृषाक्रान्त वर्नीं । वाट पाहे
 गगनीं जीवनाची ॥४॥ निराळेंचि पीयूष वर्षे तयालागीं । आळवितां
 वेगीं मेघराया ॥५॥ वाललें हें तृन नसंडी हो क्षीर । तैसें भक्तीं
 स्थिर मन राहे ॥६॥ नामा म्हणे या जन्माचिया साठीं । चरणीं
 घाली मिठी परता नोहे ॥७॥

182 बुद्धिहीन अति करितों हव्यास । उठती ददेश नाना मते ॥१॥
 एकापुढें एक नासोनियां जाती । सोशिली विपत्ति जन्ममरण ॥२॥
 वासनेचें संगें बुडालों मी वायां । चुकवूं नको पायासवें भेटी ॥३॥
 नामा म्हणे ऐसे गेले बहुतेक । वैकुंठनायका तारीं मज ॥४॥

183 बोलावूं पाठवूं खडी कैची शक्ति । या रंग श्रीपती त्वां बा
 यावें ॥१॥ येई गा विठ्ठला पाहातसें आतां । या रंगा अनंता त्वां बा
 यावें ॥२॥ धांवत त्वां यावें धांवत त्वां यावें । या रंगा नाचावें
 पांडुरंगा ॥३॥ तिन्हीं त्रिभुवनीं तुझीच करणी । ठाव मागे चरणीं
 नामदेव ॥४॥

184 बोलूं ऐसे बोल । जेणें बोलें विठ्ठल डोले ॥१॥ प्रेम सर्वांगाचे
 ठायीं । वाचे विठ्ठल रखुमाई ॥२॥ परेहूनि परतें घर । तेथें राहूं

निरंतर ॥३॥ सर्वांचें जें अधिष्ठान । तेंचि माझें रूप पूर्ण ॥४॥
नाचूं कीर्तनाचे रंगीं । ज्ञानदीप लावूं जगीं ॥५॥ सर्व सत्ता आली
हातां । नामयाचा खेचर दाता ॥६॥

185 ब्रह्म अविनाश आणि आनंदघन । त्याहुनि चरण गोड तुझे
॥१॥ तें जीवें न सोडी अगा पंढरीनाथा । जाणसी तत्त्वतां हृदय
माझें ॥२॥ परात्पर वस्तु ध्याईजे अपारापार । त्यांचे हें जिह्वार पाय
तुझे ॥३॥ सच्चिदानंदघन जेथें हरपे मन । त्याहूनि चरण गोड तुझे
॥४॥ नामा म्हणे तुझें पाउल हें सार । तें माझें माहेर विटेवरी ॥५॥

186 भक्तांची आवडी मोठी त्या देवासी । सद्भक्तिप्रेमासी
लांचावला ॥१॥ काय सांगूं आतां तयांचें तयांचें कौतुक । जेथें
ब्रह्मादिक स्तब्धा ठेले ॥२॥ गज आणि गणिका भिल्लिणी कुंठिणी ।
नेल्या त्या विमानीं बैसोनियां ॥३॥ अजामीळ खळ कोळी तो
वाल्मिक । तारिले अनेक एकसरां ॥४॥ धर्माचिये घरीं उच्छिष्ट
काढी । जाहाला बराडी देवराव ॥५॥ नामा म्हणे कांहीं मागेना तो
देव । मुख्य पाहे भाव दृढ त्याचा ॥६॥

187 भक्तीची अपेक्षा धरोनि अंतरीं । राहे भीमातीरी पंढरीये
॥१॥ अट्टावीस युगें गेलींज विचारितां । निर्गम सर्वथा नव्हे देखा
॥२॥ कटीं कर उभा शिणलें शरीर । धरोनि निर्धार भक्तिभावं
॥३॥ नामा म्हणे आतां नको खटपट । आमुचे बोभाट नको पाहूं
॥४॥

188 भवव्याघ्र देखोनि भ्याले माझे डोळे । जालेसैं व्याकुळ चित्त
माझें ॥१॥ पाव गा पाव गा पाव गा विठोबा । पाव गा विठोबा
मायबापा ॥२॥ तूं भक्ता कैवारी कृपाळुवा हरी । येई गा झडकरी
देवराया ॥३॥ नामा म्हणे नेणें आन तुजवांचूनि । जनक जननी
केशिराजा ॥४॥

189 भागलासि देवा धांव धांवणिया । दाखविशी पायां पांडुरंगा ॥१॥ गजेंद्र गणिका तुम्हां श्रमविलें । मी काय उगलें परदेशी ॥२॥ सोळा सहस्र आणि गोपी त्या उद्धरती । माझी कींव चित्तीं कां वा नये ॥३॥ नामा म्हणे आम्हां पुरे तुझा संग । वारंवार मगा वारी कोण ॥४॥

190 भावेंविण भक्ति कशानें हो करी । माया मोह वैरी देहामाजीं ॥१॥ तुझें नाम दिव्य रस जिद्धे स्वाद । नाश काम क्रोध करिती माझा ॥२॥ जे जे वस्तुसि नयनीं मी पाहे । त्या त्या धांवताहे विषयीं मन ॥३॥ नामा म्हणे थोर उबगलों संसारीं । पुढा काळ वैरी ग्रासूं पाहे ॥४॥

191 भिऊनि निघिजे समर्थाचे पोटीं । विषयांची तो भेटी नको मज ॥१॥ तैसा मी शरण आलों रे केशवा । मज त्वां राखावें पायांतळीं ॥२॥ नको उदासीन राखों अभिमान । माझें आगमन विचारिं कां ॥३॥ तुझेनि होईल तेंच मी मागेन । न सोडीं चरण अहर्निशीं ॥४॥ अविद्या अपारा संचरली देवा । आम्हासि कुढावा नाहीं कोणी ॥५॥ देवा आतां मज नको गर्भवास । नामा विष्णुदास विनवितसे ॥६॥

192 भुक्ति मुक्ति मार्गों तुज । तरी मज हांसती पूर्वज ॥१॥ मज प्रेम पढियें देवा । न मगें आन कांहीं सेवा ॥२॥ मोक्ष मार्गूं तुजप्रति । संत छलवादे हांसती ॥३॥ चाड धरीन ब्रह्मज्ञानीं । तरी मज व्यर्थ व्याली जननी ॥४॥ होऊं सिद्धीचा साधिता । दैवें सांडिलें तत्त्वता ॥५॥ नामा म्हणने कांहीं न मगें । उभ राहेन संतांमार्गें ॥६॥

193 भेटसी केधवां माझिया जिवलगा । ये गा पांडुरंगा मायबापा ॥१॥ चित्त निरंतरिं तुझे महाद्वारीं । अखंड पंढरी हृदयीं वसे ॥२॥ श्रीमुख साजिरें कुंडलें गोमटीं । तेथें माझी दृष्टी बैसलीसे ॥३॥ भेटिचें आरत उत्कंठित चित्त । तुजविन माझें हित कोण करी ॥४॥

कर्ती कर विटे समचरण साजिरे । देखावया झुरे मन माझें ॥५॥
असुवें दाटलीं उभारोनि बाहे । नामा वाट पाहे रात्रंदिवस ॥६॥

194 भेटिलागीं माझा फुटतसे प्राण । काया वाचा मनं जीवेंभावं
॥१॥ जया देखे तया पुसें हेंचि मात । कै मज अनंत बोलावील
॥२॥ संतसमागमें दसरा दिवाळी । ठेवूनि निढळीं बाहे सदाअ ॥३॥
सखे पंढरीचे येती वारकरी । आर्त निरंतरीं त्यांचे पायीं ॥४॥ नामा
म्हणे ऐसें करी दंडवत । आमुतें पुनीत करी बापा ॥५॥

195 भेटीची आवडी उत्कंठित चित्त । न राहे निवांत एके ठायीं
॥१॥ जया देखे तया हेंचि पुसे मात । कां मज पंढरिनाथ बोलविना
॥२॥ कृपेचा सागर विठो लोभपर । माझा कां विसर पडिला त्यासि
॥३॥ माहेरींची आस दसरा दिवाळी । बाहे ठेवुनि निढळ वाटे पाहे
॥४॥ मखे वारकरी पंढरीस जाती । निरोप त्या हातीं पाठवीन ॥५॥
निर्बुजला नामा कंठीं धरिला प्राण । करीतसे ध्यान रात्रंदिवस ॥६॥

196 भोगावरी आम्ही घातिला पाषाण । मरणा मरण आणियेलें
॥१॥ नाहीं यासी पतन् न होय बंधन । नित्य हेंचि स्नान राचनामीं
॥२॥ नामा म्हणे भाव सर्वाभूतीं करा । आणिक पसारा घालूं नका
॥३॥

197 मंत्रयंत्र दीक्षा सांगातील लक्ष । परि रामा प्रत्यक्ष न करी
कोण्ही ॥१॥ प्रत्यक्ष दावील रामा धरीन त्याचे पाय । आणिकांचीं
काय चाडा मज ॥२॥ सर्व कामीं राम भेटविती मातें । जीवेंभावं
त्यांतें ओवाळीन ॥३॥ नामा म्हणे आम्हां थोर लाभ जालाअ ।
सोईरा भेटला अंतरींचा ॥४॥

198 मज गांजिल्याचा धांवा । सावधान परिसावा ॥१॥ विठो
सुजाणाच्या राया । धांव माझया करुणालया ॥२॥ माझें मन हें
पामर । भ्रांत हिंडे दारोदार ॥३॥ मोहोपाशीं मज बांधिलें । भेणें

वैराग्य साधिलें ॥४॥ नामा म्हणे काय करूं । तुजविन भूमिभारू
॥५॥

199 मज चालतां आयुष्यपंथें । तारुण्यवन पातलें तथें ।
मदमछरादि श्वापदें बहुतें । आलीं कळकळीत मजपाशीं ॥१॥ तीं
धांवती पाठोपाठीं । पाहे तंव विषयाचे घाटीं । काम क्रोध व्याघ्रांची
दाटी । देखोनि पोटीम रिघालें भय ॥२॥ मगा स्वधर्ममार्गीं रिघालों
। तंव अहंकारतस्करें आकळिलों । राहें राहें म्हणोनि उभा केलों ।
तेणें शिंतरलों स्वामिया ॥३॥ जंव क्षण एक उघडिले डोळे । पाहे
तंव कंठ दाटला व्याळें । मायमोहसर्पीं डंखिलें । त्यांचिये गरळें
झळंबलों ॥४॥ जंव न पवे शेवटील लहरी । तंव धांव धांव उपाव
करी । विष्णुदास नामा धांवा करी । माझा कैवारी केशिराजु ॥५॥

200 मन नेणेंज तुझ्या मनाचा विश्वास । येर तो हव्यास गोड
वाटे ॥१॥ तुझें प्रेम नेणें तुझें प्रेम नेणें । सांग काय करणें केशिराजा
॥२॥ मज घातलें संसारीं पीडिलों कर्मभांडारीं । कृपा नरहरी करी
मज ॥३॥ नामा म्हणे मी तों ठायींचाचि अपराधी । केशवा कांहीं
बुद्धि सांग मज ॥४॥

201 मन माझें चोरटें लागलें कुसंगीं । बांधिलें षड्वर्गीं धरोनि
त्यातें । केउता गेलासि माझ्या कृपावंता । ये गा पंढरिनाथा
मायबापा ॥१॥ वासनेची बेडी घालोनि माझे पार्यीं । विषयवज्रघायीं
त्रासिताती । आशा तृष्णा माया आणिक कल्पना । करिताति
कामना नानाविध ॥२॥ कामक्रोध दंभ लाविताती कळा । ये माझ्या
गोपाळा सोडवणें । नामा म्हणे माझें घेउनियां चित्त । करि बंधन
मुक्त संसाराचें ॥३॥

202 मनीं जें जें देखें परी दृष्टी नेणें । प्रेमाची ते खूण जाणावया
॥१॥ काय करूं माय बाप गा विठ्ठला । मजसि कां अबोला
धरिलासी ॥२॥ मानसीं वसणें प्रत्यक्ष पाहणें । तुझें नाम गाणें तरी

साच ॥३॥ नामा म्हणे किती सांगावें गा तुज । केशवा हें गुज
पुरची माझें ॥४॥

203 ममत तुटेना मज केशिराजा । अंगीं भाव दुजा लागे पाठीं
॥१॥ शरीरीं तितीक्षा नाही क्षमा शांति । यालागीं श्रीपति वायां
गेलों ॥२॥ नामा म्हणे देवा तारिसी पतिता । म्हणोनियां सत्ता केली
आम्ही ॥३॥

204 मयुरध्वज राजा महापापी जाण । उभा नारायण जोडी हात
॥१॥ कर्वत आणसि सकळां देखतां । कांतिसी तत्वता मांस त्याचें
॥२॥ कपोतणी मार्गे पारध्याचा वेष । दावी हृषिकेश रूप त्यासी
॥३॥ नामा म्हणे तुझें करणें उचित । कां मज प्रचित न ये देवा
॥४॥

205 मरणें पेरणें जन्म उगवणें । मायेची ते खूण सांगितली ॥१॥
संग तुझा पुरे संग तुझा पुरे । संग तुझा पुरे नारायणा ॥२॥ तूं तरी
न मरे मी तरी न पुरे । भक्ति हे संचरे हाचि लाभु ॥३॥ नामा म्हणे
माझ्या ठायिंचा मी नेणें । संसार भोगणें तुझी जाला ॥४॥

206 महिमा अगाध यात्रा कार्तिकीये । आला पंढरीये नामदेव
॥१॥ भक्त शिरोमणी पंढरीच्या नाथा । कृपाळुवा माता बाळकासी
॥२॥ धन्य नामदेव धन्य नामदेव । जिवीं तुझे पाव न विसंबे ॥३॥
भक्त सप्रेम मिळाले अपार । करिती गजर हरिनामीं ॥४॥ नटे
महाद्वारीं झळके पताका । करिती ब्रह्मादिक पुष्पवृष्टी ॥५॥
नामघोष कार्नीं समस्त ऐकती । पाषाण द्रवती तेणें प्रेमें ॥६॥ नामा
म्हणे जीव निवालासे येथें । पाहतां विठोबातें श्रमु नेला ॥७॥

207 माझिया मनाचें हिंडणें जे जे ठायीं । तेथें तेथें राही पांडुरंगा
॥१॥ भीमा चंद्रभागा वैकुंठ पंढरी । दावीं दृष्टीभरी निरंतर ॥२॥
पुंडलिकासमोर लक्ष निरंतरीं । तैसाची अंतरीं येऊनि राहे ॥३॥

कर्ती कर विटे समचरण गोमटें । पाहतां अति निकट हेंचि ध्यान
॥४॥ पुरवीं माझी आस तूं बाप माउली । करीं मज साउली पद्मकरें
॥५॥ नामा म्हणे झणें करिसी उदास । होती कासावीस प्रान माझे
॥६॥

208 माझी कोण गति सांग पंढरिनाथा । तारिसी अनाथ कीं
बुडविसी ॥१॥ मनापासोनियां सांग मजप्रती । पुसें काकुळती
जीवाचिये ॥२॥ न बोलसी कां रे धरिला अबोला । कोणासी विठ्ठला
शरण जाऊं ॥३॥ कोणासी सांकडें घालावें हें सांग । नको करूं राग
दीनावरी ॥४॥ बाळकासी जैसी एकचि वो माये । तैसे तुझे पाये
आम्हांलागीं ॥५॥ नामा म्हणे देवा अनाथाच्या नाथा । कृपाळुवा
कांता रखुमाईच्या ॥६॥

209 माझे गुणदोष जरि विचारिसी । सर्व नारायण अपराधी ॥१॥
सेवाहीन दीन पातकाची रासी । आतां विचारिसी काय ऐसें ॥२॥
अंगुष्ठ धरुनि मस्तकापर्यंत । अखंड दुष्कृत आचरलोंज ॥३॥
स्वप्नामाजी तुझी घडली नाहीं भक्ति । पुससी विरक्ति कोठोनियां
॥४॥ तूंचि माझा गुरु तूंचि माझा स्वामी । सकळ अंतर्दामीं वससी
तूं ॥५॥ नामा म्हणे माझें चुकवी जन्ममरण । न करीं मी सीण
पांडुरंगा ॥६॥

210 माझे मनीज ऐसें होतें आतां देवा । भाव समर्पावा तुझे
चरणीं ॥१॥ तंव मायामोहें मजसी केला हेवा । लोटियेलें
भवजळामाजीं ॥२॥ आशानदी पुरीं वाहविलीं वेगीं । काढी मज हरी
कृपाळुवा ॥३॥ सरितेमाजीं धारिलों या मदनमगरें । पुढारें माघारें
जाऊं नेदी ॥४॥ थडिये उभाउभीं धांवगा श्रीहरी । मजा हानी थोरी
सर्वस्वें गेलों ॥५॥ भक्ति नवरत्नांची बुडाली वाखोरी । काढी वेगीं
हरी मायबापा ॥६॥ धीर आणि विचार ह्या दोन्ही सांगडी । श्रद्धा
दोरी पुढील तुटोनि गेली ॥७॥ भावबळें सांपडलों दाटलों उभडीं ।
वेगीं घाली उडी कृपाळुवा ॥८॥ तुझे भक्तिविण कोरडा होय गळा ।

नेतो रसातळा क्रोध मीन ॥९॥ नामा म्हणे तुझा मी सकळ जीवा ।
तरी हा काढावा शरणांगत ॥१०॥

211 माझे मनोरथ पूर्ण कीजे देवा । केशवा माधवा नारायणा
॥१॥ नाहीं नाहीं मज आणिक सोयरा । न करीं अद्देरा पांडुरंगा
॥२॥ अनाथाचा नाथ होसी तूं दयाळा । किती वेळोवेळां प्रार्थू
आतां ॥३॥ नामा म्हणे जीव होतो कासावीस । केली तुझी आस
आतां बरी ॥४॥

212 माझें सर्व भाग्य केशवाचे पाय । आणिक उपाय नेणें
आम्ही ॥१॥ पक्षी अवचित अंगणांत आला । घेऊनियां गेला सारा
तेणें ॥२॥ हाटकरी आम्ही हाटसी पै गेलों । फिरोनियां आलों
गांवामार्जी ॥३॥ नामा म्हणे नमूं सर्व जीवजंत । दिसे ते अनंत
दृष्टीपुढें ॥४॥

213 माझ्या बोवडिया बोला । चित्त द्यावें वा विडुला ॥१॥ वारा
जाय भलत्या ठायां । तैसी माझी रागछाया ॥२॥ गातां येईल तेणेंचि
गावें । येरीं हरि हरि म्हणावें ॥३॥ तान मान नेणें देवा । नामा
विनवितो केशवा ॥४॥

214 माता पिता बंधु कुळगुरु दैवत । सखा सर्व गोत केशिराजा
॥१॥ जन्मोनि पोसणा तुझा मी अंकिला । आणिकांचा पांगिला न
करीं देवा ॥२॥ विष्णुदास नामा विनवितो केशवा । झणीं घालिसी
देवा संसारासी ॥३॥

215 माथां मोरपिसा वेठी । श्रवणीं कुंडलें पदक कंठीं । हातीं
घेऊनी वेताटी । गोधना पाठीं लागले ॥१॥ तुझीं पाउलें अनंता । न
विसंबे गा सर्वथा । गोविंदा माधवा अच्युता । श्री विडुला ॥२॥ गाई
गोवळी पावला । येक म्हणती वळावळा । विष्णुदास नामा
चरणाजवळा । अखंड वळत्या देतसे ॥३॥

216 मायबापाची ते सांडुनियां आस । धरिली तुझी कांस
पांडुरंगा ॥१॥ झणीं पांडुरंगा उपेक्षिसी मातें । तरी हांसतील तूतें
संतजन ॥२॥ नामा म्हणे तुझीं पाउलें समान । तेथें माझें मन
स्थिरावलें ॥३॥

217 मी तो तुझा दास न करी उदास । मायामोहपाश तोडीं देवा
॥१॥ प्राण जावो परी नको करूं त्याग । करी अंगसंग अंगिकार
॥२॥ अंगीकारी आतां अजामेळ अंतीं । समान श्रीपती सम करी
॥३॥ नामा म्हणे ऐसें वर्णावें म्यां किती । नामें केली ख्याति
चराचरीं ॥४॥

218 मुंगीचिया गळां बांधोनियां मेरू । तेणें हा प्रकारू कळों
आला ॥१॥ माळियाचे पोरें लपविलें पोटीं । तेणें जगजेठी सुख
मानीं ॥२॥ कुलालाचे हातीं तुडविलें मूल । दाखवी नवल तयासाठीं
॥३॥ मजसाठीं काय धरियेलें मौना । धांव नारायणा नामा म्हणे
॥४॥

219 मुक्तपण आम्हां नको देवराया । भेटी मज पायां पुरे बापा
॥१॥ चतुरपणाची नको मज चाड । प्रेमभाव गोड पुरे बापा ॥२॥
खाय भिल्लिणीचीं फळें आवडतीं । काय त्याचे चित्तीं दुजा भाव
॥३॥ भावापाशीं देव उभा सर्वकाळ । खेचरानें बळें दाखविला
॥४॥ नामा म्हणे मज सद्गुरुची सत्ता । आम्हासि मुक्तता नको
बापा ॥५॥

220 मुळींच मी जाणें तुझा ठेंगेपणा । काय नारायणा बोलसील
॥१॥ पुरे पुरे आतां तुमचे आचार । मजशीं वेढा घालूं नको ॥२॥
लालुचाईसाठीं मागे भाजीपाना । लाज नारायणा तुज नाहीज ॥३॥
नामा म्हणे काय सांगों तुझी कीर्ती । वाउगी फजिती करूं तुज
॥४॥

221 मोहभुजंगें डंखिलें । विषयलहरीं झांकोळिलें ॥१॥ धांव धांव
चक्रपाणि । आणिका न करवे धांवणी ॥२॥ नामा म्हणे निर्विष
जालों । केशव नामें उपचारिलों ॥३॥

222 यज्ञ याग दान व्रत उद्यापन । हें नेणें मी साधन काय करूं
॥१॥ जप तप होम स्वधर्माचरण । नव्हे तीर्थाटण कांहीं मज ॥२॥
गया पिंडदान प्रयागींचें स्नान । कर्म अनुष्ठान नव्हे मज ॥३॥
भक्ति उपासना देवाचें पूजन । ध्यान उपोषण नव्हे मज ॥४॥
पृथ्वीचें भ्रमण अनुताप संपूर्ण । सारासार खूण नकळे कांहीं ॥५॥
पुण्य नाहीं गांठीं पापाचें संचित । परम पतित वाटे मज ॥६॥ माझा
देह आहे पातकांचा थारा । मी अपराधी खरा कळलेसें ॥७॥
पुराणप्रसिद्ध नाम तुझें सार । ऐसें निरंतर बोलताती ॥८॥ अन्याथा
वचन नोहे हें प्रमाण । तरी ब्रीदें जाण सांडवलीं ॥९॥ तुम्ही व्रीद
आपुलें जतन करणें । तरी नारायणें सांभाळावें ॥१०॥ नामेंविण
कांहीं आम्हांपाशीं नाहीं । विचारोनी पाही पांडुरंगा ॥११॥ धन वित
सर्व आमची हे जोडी । नामा म्हणे गोडी नामीं तुझें ॥१२॥

223 युक्तिप्रयुक्तीचें प्रमाण मी नेणें । केशवचरणें ध्यातों मनीं
॥१॥ आणिक साधन काय म्यां करावें । ब्रह्मादिक देव मौन ठेले
॥२॥ आतां मी कायसा करावा आधार । चरण विर्धार देवपूजा
॥३॥ नामा म्हणे तुझा अंत नाहीं पार । काय म्यां पामर जाणों
आतां ॥४॥

224 येइना अझुनी श्रीकृष्ण सदना । गोंवळा रक्षणा मायबाप
॥१॥ लावुनि आशा फिरविशी दिशा । प्रेमभाव कैसा दावीं आतां
॥२॥ बाळेभोळे जन करिती विनंती । मोकलिसी अंतीं म्हणे नामा
॥३॥

225 येईं गे विठ्ठले अनाथाचे नाथे । माझे कुळदैवते पंढरीचे ॥१॥
पंच प्राणांचा उजळोनि दिपक । सुंदर श्रीमुख ओवाळीन ॥२॥

मनाचा प्रसाद तुजलागीं केला । रंगभोग आपुला घेऊनि राहे ॥३॥
 आनंदाचा भोग घालिल आसनीं । वैकुंठवासिनी तुझ्य नांवें ॥४॥
 आपुलें म्हण्वावें सनाथ करावें । भावें संचारावें हृदयांत ॥५॥ नामा
 म्हणे माझे पुरवी मनोरथ । देई सदोदित प्रेमकळा ॥६॥

226 येई वो कृपावंते अनाथांचे नाथे । निवारीं भवव्यथे पांडुरंगे
 ॥१॥ मी बाळक भुकाळु तूं माउली कृपाळु । करीं माझा सांभाळु
 पंढरिराया ॥२॥ माझें माहेर पै नित्य आठवे अंतरीं । सखा विटेवरी
 पांडुरंग ॥३॥ मी देह तूं चैतन्य मी क्षुधार्म तूं अन्न । मी तृषार्त तूं
 जीवन पांडुरंगा ॥४॥ मी चकोर तूं चंद्र मी सरिता तूं सागर । मी
 याचक तूं दातार पांडुरंगा ॥५॥ मी धनलोभी शुंभ तूं पूर्ण कनक
 कुंभ । मी मगर तूं अभं पांडुरंगा ॥६॥ मी चातक तूं मेघ मी प्रवृत्ति
 तूं बोध । मी शुष्क नदी तूं ओग पांडुरंगा ॥७॥ मी दोषी तूं तारक
 मी भृत्य तूं नायक । मी प्रजा तूं पाळक पांडुरंगा ॥८॥ मी पाडस तूं
 कुरंगिणी मी अंडज तूं पक्षिणी । मी अपत्य तूं जननी पांडुरंगा ॥९॥
 मी भक्ति तूं निजसोय मी ध्यान तूं ध्येय । मी आडळ तूं साह्य
 पांडुरंगा ॥१०॥ ऐसी जे जे माझी विनंती ते तुजचि लक्ष्मीपती ।
 निज सुख सांगाती पांडुरंगा ॥११॥ शीघ्र येई वो श्रीरंगे भक्त मानस
 घे गे । प्रेमपान्हा दे गे नामदेवा ॥१२॥

227 येई वो विठुले मजलागीं झडकरी । बुडतों भवसागरीं काढी
 मज ॥१॥ आकांत आवसरी स्मरलीसे गजेंद्रें । दीनानाथ ब्रीदें साच
 केलीं ॥२॥ स्मरलीसे संकटीं द्रौपदी वनवासी । थांवोनि आलीसी
 लवडसवडी ॥३॥ प्रल्हादें तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं ।
 संकटापासोनि राखियेलें ॥४॥ नामा म्हणे थोर पीडिलों भर्भवासें ।
 अखंड पाह्नुसे वाट तुझी ॥५॥

228 येई हो विठुले भक्तजनवत्सले । करुणा कल्लोळे पांडुरंगे
 ॥१॥ सजलजलदघन पीतांबर परिधान । येई उद्धरणें केशिराजे ॥२॥
 नामा म्हणे तूं विश्वाची जननी । क्षिराब्धिनिवासनी जगदंबे ॥३॥

229 येतां जाता थोर कष्टलों गर्भवसीं । पडिलों गा उपवासी
 प्रेमेंविण ॥१॥ बहुतांचा सेवका जालोंज काकुळती । न पावें
 विश्रांती तयाचेनी ॥२॥ ऐसें माझें मन शिणलें नानापरी । घालीन
 आभारी संताचिया ॥३॥ वियोगें संतांच्या व्याकुळ चिंतातुर । हिंडें
 दारोदार दीनरूपें ॥४॥ परि कोणी संतांच्या न घालिती चरणीं ।
 तळमलीं अनुदिनीं अश्रांत सदा ॥५॥ माझें माझें म्हणोनि जया
 घालीं मिठी । दिसे तेचि दिठी नाहीं होय ॥६॥ तया शोकानळें
 संतप्त आंदोळें । गेलें तें न मिळे कदाळाळीं ॥७॥ न देखत ठायीं
 देखावया धावें । भ्रांती भुललें भावें नानामार्गीं ॥८॥ तुझा
 स्वरूपानंदु नाहीं वोळखिला । जाली ते विडुला हानि थोर ॥९॥
 लोहाचा कवळु लागला परिसातें । पढिये सर्वातें होय जेवीं ॥१०॥
 नामा म्हणे तैसी भेटी संतचरणीं । करुनि त्रिभुवनीं होईन सरता
 ॥११॥

230 रमासिंधुमाजी सौंदर्याची धणी । ब्रीदें चक्रपाणि मिरविती
 ॥१॥ मेघदेहाकृति घनःश्याम मूर्ति । नटतसे भक्तीं भक्तजना ॥२॥
 भाक देऊनियां गौळियाचे घरीं । गाई निरंतरिं चारितसे ॥३॥ इंद्र
 वेडावला मुनि थोर थोर । न कळेचि पार नामा म्हणे ॥४॥

231 रात्रंदिवस खंती वाटे माझे जीवीं । अनुदिनीं आठवीं चरण
 तुझे ॥१॥ ने रे पांडुरंगा आपुलिया गांवा । तूं माझा विसावा
 जिवलग ॥२॥ मी येक येकट रंकाहूनि रंक । त्रिभुवननायक कीर्ति
 तुझी ॥३॥ मी तुझें पोसणें दास पै दुर्बळ । तूं दिनदयाळ स्वामी
 माझा ॥४॥ तुझें मी अनाथ चरणीं ठेवीं माथा । सांभाळीं सर्वथा
 ब्रीद तुझें ॥५॥ नामा म्हणे विठो जालों कासावीस । पुरवीं माझी
 आस मायबापा ॥६॥

232 लटिका तरी गाईन तुझेंचि नाम । लटिकें प्रेम आणीन तुझें
 ॥१॥ सहजचि लटिकें असे माझें ठायीं । तुझिया पालट नाहीं
 साचपण ॥२॥ लटिकें तरी हरी करी तुझें ध्यान । लटिकें माझें मन

तुजचि चिंती ॥३॥ लटिकें तरी बैसे संतांचें संगतीं । दृढ धरीन
चिंतीं नाम तुझें ॥४॥ लटिका तरी तुझा म्हणविन दास । धरीन
विश्वास नामीं तुझें ॥५॥ लटिकें माझें मन सुफळ करी देवा । नामा
म्हणे केशवा विनती माझी ॥६॥

233 लटिका मी गाईन लटिका मी नाचेन । संतासि देखोन
लटिका लवें ॥१॥ लटिका माझा भाव लटिकी माझी भक्ति । तूं तंव
श्रीपती कृपासिंधु ॥२॥ लटिकी माझी क्रिया लटिकें माझें कर्मा ।
परि सत्य तुझें नाम गातु असे ॥३॥ लटिकें माझें ध्यान लटिकें माझें
ध्यान । तूं तंव सहजगुण सत्यरूप ॥४॥ लटिकी माझी पूजा लटिकें
माझें स्मरण । लटिकें माझें भजन भावहीन ॥५॥ लटिकें प्रेमवत्स
धेनु हें स्वीकारी । तैसें मज करीं म्हणे नामा ॥६॥

234 लपलासी तरी नाम कैसें नेसी । आम्ही अहर्निशीं नाम गाऊं
॥१॥ आम्हांपासोनियां जातां नये तुज । तें हें वर्म बीज नाम घोकूं
॥२॥ आम्हांसी तों तुझें नामचि पाहिजे । मग भेटी सहजें देणें लागे
॥३॥ भोळीं भक्तें आम्ही चुकलों होतों वर्म । सांपडलें नाम
नामयासी ॥४॥

235 लाज सांडोनियां जालों शरणागत । ऐसियाचा अंत पाहसी
झणीं ॥१॥ गुण दोष माझे मनीं गा न धर । पतितपावन जरी
म्हणविसी ॥२॥ पडावें परदेसीं हे लाज कोणासी । जरी तूं न
पावसी पांडुरंगा ॥३॥ नामा म्हणे केशवा चतुरां शिरोमणी ।
विचारीं अंतःकरणीं मायबापा ॥२॥ नामा म्हणे केशवा चतुरां
शिरोमणी । विचारीं अंतःकरणीं मायबापा ॥४॥

236 लोभियाचे घरीं लटिकेचि उपवास । न मरे हृषिकेश म्हणती
जर्गी ॥१॥ तूं तंव भावाचा अंकुर जी देवा । लटिका मी पहावव
दास तुझा ॥२॥ लटिकी पक्षियातें बोभाये कुंटणी । ते त्यां माझी
म्हणोनि अंगिकारिली ॥३॥ लटिका अजामेळ पुत्राचेनि मोहें ।

सोडविला पाहे कैसा तुवां ॥४॥ त्या अवघ्याहुनि मी लटिका सहस्त्र
गुणें । तारुनि कीर्ति करणें म्हणे नामा ॥५॥

237 वत्साकारणें मोहाळु गाये । अनुसरलेया पान्हा ये ॥१॥ तैसैं
तुझें वासरूं बांधलों मी असें । मज लावे कांसे आपुलिया ॥२॥ मज
बांधलें त्वां संसारखुंटीं । माझी माउली दूर वैकुंठीं ॥३॥ थोरूं करी
मना लाहो । तंव आणिकें नेती पान्हावो ॥४॥ धीरूं नव्हे याचि
परि । नामा विनवितसे मुरारी ॥५॥

238 वाढवेळ कां लाविला । कोण्या भक्तें रे गोंविला ॥१॥
झडकरी यावें बा विडुला । आळवितां कंठ सोकला ॥२॥ वाट पाहें
दाही दिशा । जिवीं धरोनि भरंवसा ॥३॥ न कळे का धरिले उदास
। मज तो वाटती निरास ॥४॥ केव्हां येईल माझा हरी । आळंगील
चहुंकरि ॥५॥ नामा गहिंवरे दाटला । देह धरणिये लोटला ॥६॥

239 वानारांच्या संगें स्वयें क्षेम देसी । मज हृषिकेशी न बोलावें
॥१॥ रिसांपाशीं सदा स्वाभावे तुम्ही खेळा । माझिया कपाळा
नातुडसी ॥२॥ पक्षि जटायूचें लेंकरूळं तूं होसी । माझ्या कां
मनासि नातुडसी ॥३॥ लावोनि चरण तारियेली शिळा ।
कोळियाचा केला अंगिकार ॥४॥ नामा म्हणे तुम्हां सांगावें म्यां
किती । राग माना चितीं काय वाणुं ॥५॥

240 वारंवार काय विनवावें आतां । समजावें चित्ता आपुलिया
॥१॥ तूं काय म्हणसी कंटाळेल हाची । जाईल उगाचि उठोनियां
॥२॥ मजलागीं देव जासी चुकवोनी । आणिन धरुनि तुजलागीं
॥३॥ दृढ भक्तिभाव प्रेमाचा ह दोरा । बांधीन सत्वर तुझे पार्यीं
॥४॥ नामा म्हणे विठो बोल काय आतां । भेटावया सर्वथा यावें
बरें ॥५॥

241 वाल्मिकादि भीष्म द्रोण कृपाचार्य । द्रुपदतनया दिली भेटी ॥१॥ उद्धव नारदा अंबरिष शुक्र । बळी धरुवादिक आले भेटी ॥२॥
देवी देवऋषी गोपाळांसहिता । भाष्यकारें नीत शुद्ध केली ॥३॥
नामा म्हणे आतां पाहूं नको देश । पतितास यश तुझे नामीं ॥४॥

242 वासनेचा फांसा पडिला माझें कंठीं । हिंडलों जगजेठी नाना योनी ॥१॥ सोडवीं गा देवा दीनदयानिधी । मी एक अपराधी दास तुझा ॥२॥ शरण आलियाचे न पाहसी अवगुण । कृपेचें लक्षण तुज साजे ॥३॥ त्रिभुवनीं समर्थ उदार मनाचा । कृपाळू दीनांचा ब्रीद तुझें ॥४॥ गजेंद्र गणिकेची राखिलीं तुंवां लाज । उद्धरिला द्विज अजामेळ ॥५॥ नामा म्हणे देवा अद्देरितां मज । जर्गी थोर लाज येईल तूतें ॥६॥

243 वासरूं भोवे खुंटियाभोवतें । आपआपणियातें गोवियेलें ॥१॥ तैसी परी मज जाली गा देवा । गुंफलोंसे भावा लटिकिया ॥२॥ नामा म्हणे केशवा तोडी कां बंधनें । मी एक पोसणें भक्त तुझें ॥३॥

244 विडुल आमुचें सुखाचेम जीवन । विडुल स्मरण प्रेमपान्हा ॥१॥ विडुलचि ध्यावों विठठलचि गावों । विडुलचि पाहों सर्वाभूतीं ॥२॥ विडुलापरतें न दिसे सर्वथा । कल्प येतां जातां गर्भवास ॥३॥ नामा म्हणे चितीं आहे सुखरूप । संकल्प विकल्प मावळती ॥४॥

245 विडुल आवडी प्रेमभावो । विडुल नामाचा रे टाहो । तुटेल हा संदेहो । भवमूळव्याधीचा ॥१॥ म्हणा नरहरि उच्चार । कृष्ण हरी श्रीधर । हें नाम आम्हां सारा । संसार तरावया ॥२॥ एकतत्त्व त्रिभुवनीं । हेंचि आम्हां हरिपर्वणी । गाइली जे पुराणीं । वेदशास्त्रांसहित ॥३॥ नेघों नामेंविण कांहीं । विडुल कृष्ण लवलाही । नामा म्हणे तरलों पाही । विडुल विडुल म्हणतांचि ॥४॥

246 विठ्ठल माउली कृपेची कोंवळी । आठवितां घाली प्रेमपान्हा ॥१॥ मज कां मोकलिलें कवणा निरविलें । कठिण कैसें जालें हृदय तुझें ॥२॥ तुजविण जिवलग दुजें कोण होईल । ते माझे साहिल जड भारी ॥३॥ तूं माझी माउली मी वो तुझा वच्छ । परतों परतों वास पाहे तुझी ॥४॥ माया मोहें कैसी न विसंबे सर्वथा । अंतरींची व्यथा कोण जाणे ॥५॥ नामा म्हणे विठ्ठले कां गे रुसलिसी । केव्हां सांभाळिसी अनाथनाथे ॥६॥

247 विठ्ठल विद्गदे पुंडलिकवरदे । अनंत अभेदे नामें तुझीं ॥१॥ पाव गे विठ्ठले मजलागीं झडकरी । बुडतों भवसागरीं काढीं मज ॥२॥ आकांत अवसरीं स्मरलें साच । दीनानाथें ब्रीदें सत्य केलीं ॥३॥ स्मरली संकटी द्रौपदी वनवासी । धांवोनि आलासि लवडसवडीं ॥४॥ प्रल्हादें तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं । संकटापासोनि राखियेलें ॥५॥ नामा म्हणे थोर पीडिलों गर्भवासें । अखंड पाहातसें वास तुझी ॥६॥

248 विश्वंभर नाम तुझें कमळापती । जगीं श्रुति स्मृति वाखाणिती ॥१॥ गौळियां घरींचें दहीं लोणी चोरूनी । खातां चक्रपाणि लाजसी ना ॥२॥ आतां दीनानाथा तुझें ब्रीद साचें । तरी भूषण आमुचें जतन करीं ॥३॥ येर ठेवाठेवी कायसी आतां । तुम्हां विनवितो नामा केशिराजा ॥४॥

249 विष पाजावया पूतना ते आली । ते तुवां तारिली काय म्हणुनि ॥१॥ पुसा या म्हणोनि वेश्या बोभाईलि । ती तुवां तारिली काय म्हणुनि ॥२॥ पिंगळेची आख्या पुराणीं ऐकिली । ते तुवां तारिली काय म्हणुनि ॥३॥ गौतमाचें शापें अहल्या शिळा जाली । ते तुवाम तारिली काय म्हणुनि ॥४॥ नामा म्हणे केशवा अकळ तुझी करणी । विसंबसी झणीं तूंचि मज ॥५॥

250 विषय तडातोडी करि माझे मन । राहिलें म्हणोन तुझे पाईं
॥१॥ नको नको देवा वासनेचा संग । मज आला दुभंग नारायणा
॥२॥ कामक्रोधलोभ वैरि पाठी लागियेती । झणीं त्याचे हाति देसी
मज ॥३॥ नामा म्हणे होसि अनाथ कोंवसा । ब्रिदें जगदिशा
वर्णिताती ॥४॥

251 विषयीं आसक्त जालें माझें मन । न करी तुझें ध्यान
पंढरीराया ॥१॥ नाथिले संकल्प करी नानाविध । तेणें थोर खेद
पावतसे ॥२॥ आयुष्य सरे परी न सरे कल्पना । भोगावी यातना
नानाविध ॥३॥ जन्म मरण कष्ट भोगितां संकटीं । होतसे हिंपुटीं
येरझारीं ॥४॥ ऐसा मी अपराधी दुराचारी देवा । भेटसी केशवा
कवणेपरी ॥५॥ मायामोहें सदा भ्रांत माझें चित्त । चुकलें निजहित
नारायणा ॥६॥ तूं अनाथा कैवारी ब्रीदावळी हरी । सोडवी मुरारी
म्हणे नामा ॥७॥

252 विसावा विडुल सुखाची साउली । प्रेमपान्हा घाली भक्तांवरी
॥१॥ दाखवी चरण दाखवी चरण । दाखवी चरण नारायणा ॥२॥
विठठल आचार विठठल विचार । दावीं निरंतर पाय आतां ॥३॥
नामा म्हणे नित्य बुडालों संसारीं । धांवोनियां धरीं हातीं मज ॥४॥

253 वीतभर पोट लागलेंसे पाठी । साधुसंगें गोष्टी सांगूं न देई
॥१॥ पोट माझी माता पोट माझा पिता । पोटानें ही चिंता
लाविलीसे ॥२॥ पोट माझा बंधु पोट माझी बहीण । पोटानें हें दैन्य
मांडिलेंसे ॥३॥ विष्णुदास नामा पोटाकडे पाहे । अजून किती ठाये
हिंडविसी ॥४॥

254 वेदपरायण मनीं तो ब्राम्हण । चित्त समाधान संतुष्ट सदा
॥१॥ येरा माझें नमन सर्वसाधारण । ग्रंथाचें राखण म्हणोनियां
॥२॥ शास्त्रपंडित तोचि मी बहुमानी । जो आपणातेम जाणोनि
तन्मय जाला ॥३॥ पुराणिक ऐसा मानितो कृतार्थ । विषयीं विरक्त

विधीपाळी ॥४॥ मानीं तो हरिदास ज्या नामीं विश्वास । मी त्याचा
दास देहभावें ॥५॥ नामा म्हणे ऐसें कई भेटविसी विठ्ठला ।
त्यालागीं फुटला प्राण माझा ॥६॥

255 व्यापकारीस मन केलें वाड । सांपडलें गोड प्रेममुख ॥१॥
जिकडे पाहें तिकडे विठ्ठल अवघा । भीमा चंद्रभागा पुंडलिक ॥२॥
सर्व निरंतरीं सबाह्य अंतरीं । हें ब्रह्मांड पंढरी जाली मज ॥३॥
महुरलें तरुवर पुष्पीं फलीं भार । तेंचि निर्विकार सनकादिक ॥४॥
आवडीचा आनंदु तोचि विष्णुनादु । अनुभव तो गोविंदु गोपवेषें
॥५॥ नामा म्हणे विठो भक्तीच्या वल्लभा । मार्गे पुढें उभा
सांभाळित ॥६॥

256 शरणागतासी नको मोकलावा । हें तरी केशवा जाणतोसी
॥१॥ सांगणें नलगे सांगणें नलगे । सांगणें नलगे मायबाप ॥२॥
सांगतां समर्थ सर्वेचि विसरे । त्याच्या अभ्यंतरीं नव्हे बोल ॥३॥
नामा म्हणे तैसा न होसी शहाणा । अठराहि पुराणें वेडावलीं ॥४॥

257 शरीराचा भाव तुज नाही देवा । तेथें मी केशवा काय बोलूं
॥१॥ अंगदाचे अंगीं बळ देसी फार । बहु उपकार कळों आलें ॥२॥
तुम्हां नित्य न्याय नोव्हे साचपण । बळि तूतें दान देउनि ठके ॥३॥
नामा म्हणे सदा काय म्यां गारहाणें । किती नारायणें देऊं आतां
॥४॥

258 श्रीहरि श्रीहरि ऐसें वाचे म्हणेन । वाचा धरिसी तरी श्रवणें
ऐकेन ॥१॥ श्रावणीं दाटसी तरी मी नयनीं पाहिन । ध्यानीं मी
ध्याईन जेथें तेथें ॥२॥ जेथें जाये तेथें लागलासी आम्हां । न संडी
म्हणे नामा वर्म तुझें ॥३॥

259 संसारषडचक्रीं पडिलों महाडोहीं । सोडवणें येई पांडुरंगा
॥१॥ दवडादवडी थांव दवडादवडी थांव । नको भक्तिभाव पाहों

माझा ॥२॥ माझी चित्तवृत्ती अज्ञान हे गाई । व्याघ्रें धरिली आहे
अहंकारें ॥३॥ पंचाननीं मज घेतलें वेढोनि । नेताति काढोनि प्राण
माझा ॥४॥ गजेंद्राकारणें घातली त्वां उडी । तैसा लवडसवडी पावें
मज ॥५॥ नामा म्हणे मज तुझाचि आधारा । पोसणा डिंगर
जन्मोजन्मीं ॥६॥

260 संसारसंकटें रिघालों पाठिसी । आतां झणीं देसी त्यांचे हातीं
॥१॥ ब्रीदें बडिवार ऐकोनियां फार । रिघों आम्ही द्वार विठोबाचें
॥२॥ आणिकहि वार्ता सांगों काय आतां । पंढरिच्या नाथा परिसावें
॥३॥ अमृत पाजणें प्रीतीनें भक्तासी । सत्य हृषिकेशी नामा म्हणे
॥४॥

261 संसारसागरीं पडलों महापुरीं । सोडवण करी देवराया ॥१॥
नामाची सांगडी देऊनियां मातें । वैकुंठावरूतें नेऊनि घाली ॥२॥
काम क्रोध मगर करिती माझा ग्रास । झणीं तूं उदास होसी देवा
॥३॥ नामा म्हणे देवा झणीं मोकलिसी मातें । नाम तुझें सरतें
धरिलें एक ॥४॥

262 संसाराचे सोये चुकले बापुडे । केशव मार्गे पुढें सांभाळित
॥१॥ आळीकर नामें खेळे महाद्वारीं । आंतून बाहेरी नवजे कांहीं
॥२॥ संतांसी देखोनी मिठी घाली चरणीं । कुरवंडी करूनी देह
टाकी ॥३॥ ऐसें निज बोधें राहिले निवांत । नामा एकुलते
केशवचरणीं ॥४॥

263 संसारी गांजलों म्हणोनि शरण आलों । पाठीसि रिघालों
देवराया ॥१॥ कळिकाळा वास पाहूं तूं न देसी । भरंवसा मानसीं
आहे मज ॥२॥ नामा म्हणे देवा स्वामिया तूं एक । आवडता सेवक
करीं मज ॥३॥

264 संसारींच्या आह्या आहाळलों भारी । निवावी गा श्रीहरि
अमृतदृष्टी ॥१॥ मी अनाथ अपराधी दुर्बळ दुराचारी । कृपाळू बा
हरी तारीं मज ॥२॥ नामा म्हणे विठो कृपेचा कोंवळा । जाणसी
कळवळा अनाथनाथा ॥३॥

265 सकळ वैभव निजकर्म भोग । ते तुज उद्वेग दावी काई ॥१॥
मीतूंपण असे तेथें मग कैचें । निर्माण ठायिंचें तोडीं वेल ॥२॥
आपुला करुनि ठेवीं तुझें पायीं । थोरपण कांहीं नको मज ॥३॥
नामा म्हणे तुझें सोलीन ढोंपर । कासया विचार देखों आतां ॥४॥

266 समर्थपणें रंका का गांजितसां स्वामी । हें काये स्वधर्मीं
मिळतसे ॥१॥ आपुली करणी न विचारा मनीं । दुसरियास झणीं
बोल ठेवा ॥२॥ निर्गुन निराकार होतेंती शून्यपणें । आम्हांसी असणें
तेचि ठायां ॥३॥ सुखें एकरूप होतो तुझें पोटीं । कासया हे सृष्टी
वाढविली ॥४॥ विकाराचें मूळ दिधलें हें शरीर । तेणें कष्टी थोर
जालों आम्ही ॥५॥ पाण पुण्य दोन्हीं लाविली सांगातें । म्हणऊनि
सुखातें अंतरलों ॥६॥ यमलोकीं वास रोख यातणा । तेणें नारायणा
धाक थोर ॥७॥ खातो जेवतो तें न लगेचि अंगीं । जालोंसेम उद्वेगीं
रात्रंदिवस ॥८॥ ऐसे देह आम्हां कासया दिधले । काय मागितले
आम्ही तुम्हां ॥९॥ सृष्टीपूर्वीं पाप नव्हतें हरी । कासया श्रीहरी
कष्टी केलें ॥१०॥ वेदशास्त्रवचन आम्हांसी लाविलें । तें तुम्हीं
टाकिलें एकीकडे ॥११॥ वेदशास्त्रवचन चुकल्य अवचिता । गोसावी
जी होतां दंडावया ॥१२॥ मागां चुकलेती तें ठेवा एकिकडे । आतां
तरी पुढीं सांभाळावें ॥१३॥ एकरूप तुम्ही होतेती निर्गुणीं । तेथें
आमुचे कोणही बोलों आलों ॥१४॥ निर्गुन सांडुनि व्हावें जी
सगुणज । ऐसें तुम्हां कोण बोलिलेलें ॥१५॥ आपुलिये इच्छे ब्रह्मांडें
रचिलीं । कय सांगितलीं जी आम्ही तुम्हां ॥१६॥ लक्ष्मीचे विलास
धरिले नाना वेष । हा काय उपदेश आम्ही केली ॥१७॥ विश्व हें
मिर्मुनि जालेती गोसावी । हें काय सांगावी आम्ही केली ॥१८॥ जे
तुम्हां पाहिजे तें तुम्ही निर्मिलें । आपणासवें केलें कष्टी आम्हां

॥१९॥ कल्पजन्मांतरी युगयुगांतरी । जवळी श्रीहरी होतो आम्ही
 ॥२०॥ तुम्ही तेथे आम्ही आम्ही तेथे तुम्ही । विचारावे स्वामी
 पांडुरंगा ॥२१॥ तुम्हां आम्हां कांहीं वेगळिक नाही । बोलोनियां काई
 दावूं आतां ॥२२॥ आम्हांसि तुम्ही काय सोसिलें अधिक । ठकितसां
 लोक तैसें नव्हे ॥२३॥ तुम्हांसी अवतार कोरडियें काष्टी । तुमच्या
 नामें कष्टीं दैत्यें केलें ॥२४॥ तुम्हांसी मातेनें धाडियेलें वना ।
 आमची विटवना बहुत जाहली ॥२५॥ वल्कलें वेष्टोनी जालेती
 तापसी । वेष आम्हां देसी मर्कटाचे ॥२६॥ जवळीच असुनी
 हरविली कांता । आम्ही शुद्धिकरतां कष्टी जालों ॥२७॥ तियेचे
 वियोगें शोक करा वनी । वानरें होऊनि हिंडों आम्ही ॥२८॥ तुम्ही
 स्वामीपणें बैसा एके ठायीं । आम्ही शिळा डोई वाहिलेल्या ॥२९॥
 लंकेपुढें आम्ही वेचियेलें प्रान । तुम्ही ते दुरून बाण टाका ॥३०॥
 अयोध्येचे राज्यां तुम्हां सिंहासन । आमचे कपाळीं हीन चुकेचि ना
 ॥३१॥ वस्त्रें अलंकार तुम्हां हस्ती घोडे । आम्ही ते उघडे पायीं
 चालों ॥३२॥ चाड सरलिया नाही आठवण । कां हो लक्ष्मण
 दवडिला ॥३३॥ लोक म्हणों तरी पाठीं सहोदर । जालेति निष्ठूर
 देवराया ॥३४॥ तुम्हां एकलेनि न करावें गमन । सर्व अवघेजण
 आलों आम्ही ॥३५॥ कंसाभेणें तुम्ही राखिलेल्या गाई । तेथें आम्ही
 काई नवहतों देवा ॥३६॥ भोगा स्वामीपन राखितां गोधनें ।
 ठकोनियां खाणें आमच्या रोटया ॥३७॥ सर्पापोटीं आम्ही
 घावरलोसें विखें । तुम्ही आपुले सुखें वेगळेची ॥३८॥ खेळतां
 यमुनेडोहीं टाकियेली उडी । आम्ही थडी थडी रुदन करू ॥३९॥
 गोवर्धन गिरी आमुचिये शिरीं । तुम्ही नानापरि वेणु वाहा ॥४०॥
 आम्हां चोरुनी नेलें वर्षभरी । तुम्ही आपुले घरीं सुखी असा ॥४१॥
 असो आतां चाड नाही येणेंवीण । आमुचें निर्वाण पाहूं नका
 ॥४२॥ अमुचे दिवस काय वायां गेले । स्वामीया उगले राहा तुम्ही
 ॥४३॥ कल्पाचे शेवटीं तुम्हां आम्हां भेटी । तेथें पै ह्या गोष्टी कळों
 येती ॥४४॥ नामा म्हणे अम्ही पाईक फुकाचे । धारक नामाचे दास
 तुझे ॥४५॥

267 समर्थाचें बाळ पांघरे वाकळ । हांसती सकळ लाज कोणा
॥१॥ देव आप्त दैन्य उरे केंचे बापा । आम्हांसि तूं कां पां
विसरलासी ॥२॥ ऐसा तूं अविनाश त्रिभुवनिंचा राजा । नामा म्हणे
माझा तूंचि स्वामी ॥३॥

268 सर्वभावें तूतें जे ध्याती दातारा । त्यांचिया संसारा तूंचि
होसी ॥१॥ ज्याचे चित्तीं नाहीं आणिक कांहीं काम । त्याचा
योगक्षेम तूंचि होसी ॥२॥ ऐहिक परत्र जें कांहीं देखिजे । तें तुवां
होईजे मायबापा ॥३॥ नामा म्हणे माझी भक्ति हे माउली । केशवा
वाहिली क्षणमात्रें ॥४॥

269 सांडोनि अभिमान जालों शरणागत । ऐसियाचा अंत पहासी
काई ॥१॥ माझे गुणदोष मनीं गा न धरीं । पतित पावत जरी
म्हणनविसी ॥२॥ पडविलिया पापराशी झणीं देसी देवा । हे लाज
केशवा कोणास जी ॥३॥ नामा म्हणे देवा चतुरा शिरोमणी ।
निकुरा जासी झणीं मायबापा ॥४॥

270 सांडोनि संसार जालों मी अंकित । ऐशियाचा अंत पाहूं
नको ॥१॥ पातकी मी सत्य पातकी मी सत्य । पातकी मी सत्य
पांडुरंगा ॥२॥ माझे गुणदोष न धरिसी चित्तीं । थोरपण ख्याति
दावी आम्हां ॥३॥ ऐसा अपराध आणूं नको मना । पंढरीच्या राणा
म्हणे नामा ॥४॥

271 साचपणें ब्रीद सोडनिन तुझ्या । आतां केशिराजा पण हाचि
॥१॥ लबाड तूं देवा लबाड तूं देवा । लबाड तूं देवा ठावा आम्हां
॥२॥ काय सूर्यपणें सांगशिल गोष्टी । थोरपणें मोठीं पुरे आताम
॥३॥ नामा म्हणे काय खवळिसि आम्हां । लाज नाहीं तुम्हां
कवणेविसीं ॥४॥

272 हस्तीच्या चरणावरी बैसे माशी । नमन तयासी करावया
॥१॥ तैसें कायसें मी केवढें वापुडें । लागे कोणीकडे देवराया ॥२॥
नामा म्हणे तैसें मी एक दुबळें । चरणावेगळें करूं नको ॥३॥

273 हातीं विणा मुखीं हरी । गायें राउळाभीतरींज ॥१॥ अन्न
उदक सोडिलें । ध्यान देवाचें लागलें ॥२॥ स्त्री पुत्र बाप माय ।
यांचा आठव न होय ॥३॥ देहभाव विसरला । छंद हरीच लागला
॥४॥ नामा म्हणे हेंचि देई । तुझे पाय माझे डोयीं ॥५॥

274 हिरे जळामधीं भिजतील कधीं । तैसें कृपानिधी केलें आम्हां
॥१॥ आमुचा विकल्प आमुचा विकल्प । आमुचा विकल्प आम्हां
नाडी ॥२॥ कामधेनु संगें गाढव बांधिलें । तयाचें तें मोलें तुके केवि
॥३॥ काय म्यां करावें पाठी लागे भोग । नामा म्हणे योग तुझ्या
हातीं ॥४॥